

eul_wid: viq-ab

Μένανδρος ὁ Προτέκτωρ · Menander Protector

On Embassies of Nations to the Romans

Περὶ Πρεσβειῶν Ἐθνῶν πρὸς Ῥωμαίους

Period: Ὀψιμαρχία Late Antique

Dialect: Κοινή Koine

Domain: Ἱστορία History

Format: Πεζός Prose

Περὶ πρέσβειων ἔθνικων πρὸς Ῥωμαίους. Ἐκ τῆς ἱστορίας Μενάνδρου. Περὶ Ἀβάρων, ὡς πολλὰ περινοστήσαντες ἦκον ἐς Ἀλανοὺς καὶ ἰκέται ἐγένοντο Σαρωσίου τοῦ Ἀλανῶν ἡγουμένου, ὡς ἂν δι' αὐτοῦ γνώριμοι ἔσονται Ῥωμαίοις.

¹ ὁ δὲ Ἰουστίνῳ τῷ Γερμανοῦ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῶν ἐν Λαζικῇ καταλόγων ἐξηγουμένῳ τῶν Ἀβάρων πέρι ἐδήλωσεν, ὁ δὲ Ἰουστίνος Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ· καὶ δὴ ἐνεκελεύσατο ὁ βασιλεὺς τῷ στρατηγῷ στέλλειν ἐς Βυζάντιον τὴν πρεσβείαν τοῦ ἔθνους. καὶ οὖν Κανδίχ ὄνομά τις ἡρέθη πρεσβευσόμενος ὑπὲρ Ἀβάρων πρῶτος, <ὁς> ἐς τὰ βασίλεια ἐσφοιτήσας ἔλεξε τῷ αὐτοκράτορι ὡς πάρεστι τὸ μέγιστόν τε καὶ ἀλκιμώτατον τῶν ἔθνων, καὶ ὡς τὸ φύλον οἱ Ἄβαροι ἀκαταμάχητοί τε εἰσι καὶ τὸ ἀντιστατοῦν οἰοί τε ῥαδίως ἀπώσασθαι τε καὶ διαφθεῖρειν, καὶ ὡς προσήκόν ἐστι τῷ βασιλεῖ ἐς ὁμαιχμίαν σφᾶς ἐταιρίσασθαι ἀλεξητηράς τε ἔχειν ἀγαθοὺς, καὶ ὡς οὐκ ἄλλως εὐνούστατοι ἔσονται τῇ Ῥωμαϊκῇ πολιτείᾳ ἢ δώροις ἐς τὰ μάλιστα τιμιωτάτοις καὶ χρήμασιν ἐτησίοις καὶ γῆς εὐφορωτάτης οἰκήσει. ταῦτα τῷ αὐτοκράτορι ἐπειδὴ ἡγγεilen ὁ Κανδίχ, αὐτίκα, οὐ γὰρ ἐσφρίγα οἱ τὸ σῶμα οὐδὲ ἠκμαζεν ἡ ἀλκή, ὥσπερ ἀμέλει ἡνίκα Γελίμερά τε τὸν Βάνδηλον καὶ Οὐίτιγιν τὸν Γότθον ἄμφω ἔτι νεάζων ἔθετο δοριαλώτῳ, ἀλλ' ἤδη γηραλέος τε ἦν καὶ τὸ ἀνδρεῖον ἐκεῖνο φρόνημα καὶ φιλοπόλεμον μετεβέβλητο ἐς τὸ ῥαθυμότερον, ταῦτα ἔγνω ἐτέρῳ τρόπῳ καὶ οὐχὶ πολέμῳ τὴν βαρβαρικὴν ἀποκρούσασθαι δύναμιν. καὶ κατηγωνίσατο ἂν καὶ ἄρδην ἠφάνισεν, εἰ καὶ μὴ πολέμῳ, ἀλλ' οὖν εὐβουλία, εἴ γε μὴ τῷ ὀφειλομένῳ τέλει πρότερον ἠφανίσθη αὐτός· οὐ γὰρ πολλῷ ὕστερον ὥχeto ἐκεῖσε. ἐπεὶ οὖν ἦκιστα ἦν οἷός τε περιεῖναι, τὴν ἑτέραν ἐτράπετο. Ὅτι δημηγορήσας ὁ βασιλεὺς, τοῦ τε ἱεροῦ ξυλλόγου τὸ ἀγχίνουν τε καὶ βουλευτικὸν τοῦ βασιλέως ἐπαινέσαντος, παραχρῆμα τὰ τε δῶρα ἔστελλεν, σειράς τε χρυσῷ διαπεποικιλμένας καὶ κλίνας ἐσθῆτάς τε σηρικὰς καὶ ἕτερα πλεῖστα ἐκμαθακῶσαι οἷα τε ὄντα ἀλαζονείας ἀνάπλεα φρονήματα, πρὸς τοῖς καὶ πρεσβευσόμενον Βαλεντίνον (εἷς δὲ οὗτος τῶν βασιλικῶν μαχαιοφόρων), προὔτρεπέ τε τὸ φύλον ὁμαιχμίαν ἐσάγειν Ῥωμαίοις καὶ κατὰ τῶν ἀντιπάλων ὀπλίζεσθαι, ἐμφρονέστατα, οἶμαι, προμηθευσάμενος ὁ βασιλεὺς, ὡς ἢ νικῶντες οἱ Ἄβαροι ἢ καὶ ἡσώμενοι ἐξ ἀμφοῖν πορίσωσι Ῥωμαίοις τὸ συνοῖσον. ^[10]

² τοῦ δὲ Βαλεντίνου ἐκεῖσε ἀφικομένου καὶ τὰ δῶρα παρασχομένου καὶ ὅσα ἐσήμηνεν ὁ βασιλεὺς ἐξειπόντος, πρῶτον μὲν ἐξεπολεμώθησαν Οὐνιγούροις, εἶτα Ζάλοις, Οὐννικῷ φύλῳ·

καὶ Σαβήρους δὲ καθεῖλον. Ὅτι ἐπεὶ οἱ ἄρχοντες Ἀντῶν ἀθλίως διετέθησαν καὶ παρὰ τὴν σφῶν αὐτῶν ἐλπίδα ἐπεπτώκεσαν, αὐτίκα οἱ Ἀβαροὶ ἔκειρόν τε τὴν γῆν καὶ ἐληίζοντο τὴν χώραν.

³ πιεζόμενοι δ' οὖν ταῖς τῶν πολεμίων ἐπιδρομαῖς οἱ Ἄνται ἐπρεσβεύσαντο ὡς αὐτούς, Μεζάμηρον τὸν Ἰδαριζίου Κελαγάστου ἀδελφὸν ἐπὶ τὴν πρεσβείαν χειροτονήσαντες, ἐδέοντό τε πρίασθαι τῶν τινὰς τοῦ οἰκείου φύλου δοριαλώτων. καὶ τοίνυν Μεζάμηρος ὁ πρεσβευτὴς, στωμύλος τε ὢν καὶ ὑψαγόρας, ὡς Ἀβάρους ἀφικόμενος ἀπέρριψε ῥήματα ὑπερήφανά τε καὶ θρασύτερά πως. ταῦτά τοι ὁ Κοτράγηρος ἐκεῖνος, ὁ τοῖς Ἀβάροις ἐπιτήδειος, ὁ κατὰ Ἀντῶν τὰ ἔχθιστα βουλευσάμενος, ἐπεὶ ὁ Μεζάμηρος ὑψηλότερον ἢ κατὰ πρεσβευτὴν διελέγετο, εἶπεν ὡς τὸν Χαγάνον· οὗτος ὁ ἀνὴρ μεγίστην ἐσὶν περιβέβληται δύναμιν ἐν Ἄνταις οἷός τε πέφυκε κατὰ τῶν ὁπωσοῦν αὐτῷ πολεμίων ἀντιτάττεσθαι. δεῖ τοιγαροῦν ἀποκτανθῆναι τοῦτον καὶ τὸ λοιπὸν ἀδεῶς ἐπιδραμεῖσθαι τὴν ἀλλοτρίαν. τούτῳ πεισθέντες οἱ Ἀβαροὶ, παρυσάμενοι τὴν τῶν πρέσβων αἰδῶ ἐν οὐδενί τε λόγῳ θέμενοι τὴν δίκην ἀναιροῦσι τὸν Μεζάμηρον. ἐξ ἐκείνου πλέον ἢ πρότερον ἔτεμνον τὴν γῆν τῶν Ἀντῶν καὶ οὐκ ἀνέεσαν ἀνδραποδιζόμενοι ἄγοντές τε καὶ φέροντες. Ὅτι ἐδέξατο Ἰουστινιανὸς παρὰ Ἀβάρων πρέσβεις, ἐφ' ᾧ σφᾶς περιαρθῆσαι γῆν, ὅποι τὸ φύλον θήσονται τὰς οἰκίσεις. ^[15]

⁴ καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς, Ἰουστίνου τοῦ στρατηγοῦ σημῆναντός οἱ, ἐν βουλῇ ἐποίησατο ἐς τὴν Ἑλούρων χώραν κατοικίσαι τὸ ἔθνος, ἔνθα πρὸ τοῦ ᾧκουν οἱ Ἑλουροὶ· δευτέρα δὲ προσαγορεύεται Παιονία· καὶ εἴ γε θυμῆρες αὐτοῖς ἐγένετο, καὶ κατένευσεν ἂν ὁ βασιλεὺς. ἀλλ' ἐκεῖνοι Σκυθίας οὔτι ᾧοντο δεῖν ἔσεσθαι ἐκτός· αὐτῆς γὰρ δήπουθεν ἐσὶν ἐφίεντο. τοῦτο μὲν οὖν οὐ προῦβη, ἔστειλε δὲ ὁμῶς Ἰουστίνος ὁ στρατηγὸς τοὺς πρέσβεις ἐς τὸ Βυζάντιον ἐδήλωσε τε τῷ βασιλεῖ, ὡς ἂν αὐτοῦ ἐν κατοχῇ ἔσοιντο ἐπὶ πολύ. ἐφιλοποιήσατο γὰρ τῶν πρέσβων ἕνα (ὄνομά οἱ Κουνίμων) ἐν ἀπορρήτῳ τέ οἱ ἔλεξεν ὁ Κουνίμων ὡς ἕτερα διαλεγόμενοι ἕτερα γνωματεύουσι, καὶ ὡς λόγοις μὲν ἐς τὰ μάλιστα μετρίοις χρῶνται, καὶ ὡς τὴν ἐπιείκειαν παραπέτασμα προβάλλονται τοῦ δόλου τῷ ἐμπεδῶσαι δηθὲν τὸ εὖνουν ὡς τοὺς Ῥωμαίους, ὡς ἂν ταύτῃ διαπεραιωθεῖεν τὸν Ἰστρον, τὸ δὲ γε βουλόμενον αὐτοῖς τῆς γνώμης ἔχει ἐτέρως, καὶ ὡς, εἴ γε διέλθοιεν τὸν ποταμόν, βούλονται πανστρατὶ ἐπιθέσθαι. τούτων οὖν Ἰουστίνος ἐγνωσμένων αὐτῷ τῷ βασιλεῖ ἐσήμηνεν, ὡς ἂν οἱ πρέσβεις τῶν Ἀβάρων ἐγκαθειργμένοι ᾧσιν ἐν Βυζαντίῳ· ταύτῃ γὰρ οὐκ ἀνέξοιντο διελθεῖν τὸ ῥεῖθρον, πρὶν ἢ ἀφεθῶσιν οἱ πρέσβεις. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἔπρασεν ὁ Ἰουστίνος, οὐχ ἦττον παρεσκευάζετο ἅμα φυλάξων τὰς διαβάσεις τοῦ ποταμοῦ· Βῶνον γὰρ τὸν πρωτοστάτην τοῦ θητικοῦ καὶ οἰκετικοῦ τῇ τοῦ ποταμοῦ ἀπένειμε φυλακῇ. οἱ δὲ πρέσβεις τῶν Ἀβάρων, ἐπεὶ οὐδέν τι ὤνησαν ὥνπερ αἰτοῦντες πρὸς βασιλέα ἀφίκοντο, δῶρα ὥσπερ σύνηθες ἦν αὐτοῖς παρ' αὐτοῦ εἰληφότες, καὶ μὲν οὖν ὤνησάμενοι τὰ ὅσα χρεῶν, τοῦτο μὲν ἐσθῆτος, τοῦτο δὲ καὶ ὅπλων, ἀφέθησαν μὲν, ὁμῶς δ' οὖν Ἰουστίνῳ λάθρα ἐνεκελεύσατο ὁ βασιλεὺς τρόπῳ τῷ τὰ ὅπλα ἀφελέσθαι παρὰ σφῶν. καὶ οὖν ὁ στρατηγός, ἐπεὶ ἐδέξατό γε αὐθις ἐπανιόντας τοὺς πρέσβεις, κατὰ ταῦτα ἐποίει. ἐντεῦθεν ἤρξατο ἡ δυσμένεια Ῥωμαίων τε καὶ Ἀβάρων ἥδη ἐκ πολλοῦ ὑποτυφομένη, καὶ μάλιστα τῷ μὴ ὡς θάττον ἀφεθῆναι τοὺς πρέσβεις. συνεχέστατα γὰρ ἐσήμηνεν ὁ Βαιανὸς ὡς ἂν ἐπανελέθοιεν· τὸ μελετώμενον δὲ σάφα ἐπιστάμενος ὁ βασιλεὺς ἄλλοτε ἄλλως διετίθει τὸ παρόν, ὅπως ἐς τὴν βασιλίδά πόλιν ἐγκαθειργμένοι εἶεν. Ὅτι ἐπὶ Ἰουστίνου τοῦ νέου οἱ τῶν Ἀβάρων πρέσβεις παρεγένοντο ἐν Βυζαντίῳ τὰ συνήθη δῶρα ληψόμενοι, ἅπερ τῷ κατ' αὐτούς ἔθνη Ἰουστινιανὸς ὁ πρὸ τοῦ βασιλεὺς ἐδίδου· ἦσαν δὲ καλῶδιά τε χρυσῷ διαπεποικιλμένα, ἐς τὸ εἶργειν τι τῶν ἀποδιδρασκόντων ἐπινενοημένα, καὶ κλῖναι ὁμοίως καὶ ἄλλα τινὰ ἐς τὸ ἀβρότερον ἀνειμένα. ^[5]

⁵ τότε δὴ οὖν οἱ πρέσβεις τῶν Ἀβάρων ἐς πεῖραν ἰέναι τοῦ βασιλέως ἐβούλοντο, εἴ γε οὐκ ἄλλως δῶρα λαμβάνειν αὐτοῖς καὶ τῇ Ῥωμαίων ῥαθυμίᾳ ἐπεντροφᾶν καὶ τὸ ἀμελὲς αὐτῶν οἰκεῖον

τίθεσθαι κέρδος· καὶ δὴ παρὰ βασιλέα φοιτᾶν ἡξίου. καὶ οὖν τοῦτο ἐφειμένον αὐτοῖς, ἔτι γε μὴν καὶ διὰ τῶν ἐρμηνέων ὃ τι βούλονται λέγειν, τοιοῖσδε ἐχρήσαντο λόγοις· Χρεῶν, ὃ βασιλεῦ, κληρονομοῦντά σε τῆς πατρώας ἀρχῆς καὶ τοὺς πατρώους φίλους οὐκ ἄλλως ἢ περὶ πατὴρ ὁ σὸς εὖ ποιεῖν, καὶ ταύτη φαίνεσθαι μᾶλλον διάδοχον εἶναι τοῦ τετελευτηκότος τῷ μηδὲν ἐναλλάττειν ὣν ἐκεῖνος ἔπραττε περιῶν. οὕτω γὰρ καὶ ἡμεῖς τῆς αὐτῆς ἀνθεξόμεθα γνώμης, καὶ οὐχ ἦττον τὸ τῆς εὐεργεσίας ὄνομα μεταθήσομεν εἰς σέ, καὶ μετ' ἐκεῖνον εὐεργέτην ἀποκαλέσοιμεν· πρὸς γε καὶ αἰσχυνησόμεθα τῷ πεπονθέναι καλῶς μὴ τοῖς ὁμοίοις ἀμείβεσθαι τὸν δεδρακότα. καὶ γὰρ πατέρα τὸν σὸν δώροις ἡμᾶς φιλοφρονούμενον ἀντεδωρούμεθα τῷ καὶ δυνάμενοι μὴ κατατρέχειν τὴν Ῥωμαϊκὴν, ἀλλὰ πλέον ἐνδείκνυσθαι τι. τοὺς γὰρ ἐκ γειτόνων ὑμῖν βαρβάρους τὴν Θράκην ἀεὶ περικόπτοντας ἠφανίσαμεν ἄθροον, καὶ οὐδεὶς ὅστισοῦν αὐτῶν περιλέλειπται τὰ Θρακῶν ὀρίσματα καταδραμούμενος· δεδίασι γὰρ τῶν Ἀβάρων τὴν δύναμιν φιλίως ἔχουσιν πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. πεπεισμεθα δὴ οὖν ὡς ἐν τούτῳ μόνῳ καινοτομήσεις ἡμᾶς τῷ πλέον παρέχειν ἡμῖν ἢ ὁ σὸς ἐδίδου πατὴρ· ἀνθ' ὧν καὶ ἡμεῖς ἢ περ ἐκείνῳ γενησόμεθά σοι κατὰ τὸ πλέον ὑπεύθυνοι καὶ μείζονας ἐποφλήσομέν σοι τὰς χάριτας. πάρεσμεν οὖν ληψόμενοι τὰ κατὰ τὸ εἰωθός. γινώθι γὰρ ὡς ἄλλως οὐκ ἔστι δυνατόν τὸν καθ' ἡμᾶς ἡγεμόνα σοὶ τε καὶ τῇ Ῥωμαίων εὐνούστατον ἔσεσθαι πολιτείᾳ, εἴ γε μὴ ἐγχειρισθῇ πρότερον αὐτῷ τὰ ἐφ' οἷς οὐ κινεῖν ὄπλα κατὰ Ῥωμαίων ἔγνω. Οἱ μὲν τῶν Ἀβάρων πρέσβεις τοιαῦτα διεξήλθον ἐπαμφοτερίζοντες τῇ γνώμῃ· τοῦτο μὲν γὰρ ἐδόκουν ἱκετεύειν, τοῦτο δὲ ἀπειλεῖν. ὦντο γὰρ ὡς ταύτῃ δεδίζονταί τε καὶ ἐκφοβήσουσι τὸν βασιλέα, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀναγκασθήσονται Ῥωμαῖοι ὥσπερ ὑπόφοροι εἶναι Ἀβάρων. ὁ δὲ βασιλεὺς οὐδὲν ἕτερον ἢ φόφον ἡγησάμενος τῶν Ἀβάρων τὰ ῥήματα ἀντέλεξεν οὕτως· προβαλλομένων ὑμῶν σὺν ἱκετείᾳ τὴν μεγαληγορίαν οἰομένων τε τῇ συγκράσει ταύτῃ τῶν λόγων τὸ σπουδαζόμενον ὑμῖν ἀνύσειν, ἀμφοτέρως, ὡς εἶπεῖν, ἐκπεπτώκατε τῆς ἐλπίδος· οὐδὲ γὰρ ὑποθωπεύοντες ἡμᾶς ἀπατήσετε, οὐδὲ μὴν ἀπειλοῦντες ἐκφοβήσετε. πλείονα δὲ ὑμῖν ἐγὼ παρέξω τοῦ ἡμετέρου πατρὸς τὸ πέρα τοῦ δέοντος ἐπηρμένους ὑμᾶς τῷ πρέποντι σωφρονίζειν· ὁ γὰρ μεταρρυθμίζων τοὺς ἀτάκτους τῶν λογισμῶν καὶ ὥσπερ παιδεύων τε καὶ ἀνακόπτων τῆς ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν ἀυθαδιζομένων ὁρμῆς ὀφθήσεται κατὰ τὸ μᾶλλον εὐεργέτης ἢ περὶ ὁ χορηγός τῆς τρυφῆς, ὃς φιλεῖν μὲν δοκεῖ, προφάσεως δὲ μικρᾶς ἐπιλαβόμενος τὸν δῆθεν εὐεργετούμενον ἠφάνισεν εὐθέως. ἅπιτε τοιγαροῦν πλείστου πριάμενοι παρ' ἡμῶν κἂν γοῦν ἐν ζῶσι τελεῖν καὶ ἀντὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρημάτων τὸν καθ' ἡμᾶς φόβον εἰς σωτηρίαν εἰληφότες. ^[45]

- 5 (50) οὕτε γὰρ δεηθεῖν ποτὲ τῆς καθ' ὑμᾶς συμμαχίας, οὕτε τι λήψεσθε παρ' ἡμῶν ἢ καθ' ὅσον ἡμῖν δοκεῖ, ὥσπερ δουλείας ἔρανον, καὶ οὐχ, ὡς οἴεσθε, φορολογίαν τινά. τοιοῦτον ἐπισείσαντος φόβον τοῦ βασιλέως τοῖς πρέσβεσι τῶν Ἀβάρων, κατεγνώκότες ἐκ τῶν εἰρημένων οἱ βάρβαροι ὡς οὐκ ἀνέξεται σφῶν τῆς πλεονεξίας, καὶ ὡς οὐδὲν αὐτοῖς ἐκδοθήσεται ὧν ἐκομίζοντο πρὸ τοῦ, καὶ ὡς τὸ λοιπὸν ἀδεῶς οὐκ ἐπιδραμοῦνται τὴν Ῥωμαϊκὴν, ἐν δυσθυμίᾳ τε ἐτύγχανον πολλῇ καὶ ἀναλογιζόμενοι ἦσαν ὅποι τὰ παρόντα ἐκβήσεται καὶ ὅποι τύχης αὐτοῖς χωρήσοι τὰ πράγματα· οὐδὲ γὰρ μένειν ἐν Βυζαντίῳ ἀνόνητα ἤθελον, οὕτε μὴν ἄπρακτοι ἀπείναν ἐβούλοντο. ὅμως δ' οὖν τῶν κακῶν αὐτοῖς αἰρετώτερον ὑπῆρχεν ἀπονοστήσαι ὡς τοὺς ὁμοφύλους. καὶ τούτοις ἐνθύνοντες ἐς τὴν τῶν Φράγγων χώραν ἀφίκοντο τοῦ βασιλέως τὴν ἀπολογίαν θαυμάσαντες. Ὅτι ἡγγέλθη Ἰουστίνῳ ὡς ἐκ τῆς Περσῶν ἐπικρατείας ἐξώρμησεν ὁ Ζιχ πρεσβευσόμενός τε καὶ διαλεχθόμενος περὶ Σουάνων, ἐν ταύτῳ καὶ φιλοφροσύνης ῥήματα ἀποκομίσων βασιλεῖ, ἔτι τε καὶ τὰ ἐφ' οἷς Ῥωμαῖοι προσεγκαλοῦσιν εὖ διαθησόμενος.

[60]

ὁ δὲ Ἰουστίνος ἐν βουλῇ ἐποιεῖτο ἢ μὴ προσδέξασθαι τὴν πρεσβείαν ἢ προσδεχόμενον εἰδέναι τὸν Ζιχ ὡς τὰ κατὰ νοῦν αὐτῷ ἀνυσθῆσεται οὐδαμῶς. καὶ δὴ ξυγκροτηθεῖση αὐτῷ ἐκκλησίᾳ, δοκεῖ κατάδηλον γενέσθαι ἔτι ὁδοιποροῦντι τῷ Ζιχ διὰ συλλαβῶν Ἰωάννου, ὡς τὸ παράπαν οὐδὲν τῶν δοκηθέντων προσεδέξατο ὁ βασιλεὺς. τούτου γενομένου, τὸ γράμμα ἐνεχειρίσθη Τιμοθέῳ τῶν ἅμα Ἰωάννῃ γενομένων ἐνὶ κατὰ δὴ τὴν Περσῶν πρὸ τοῦ. καὶ οὖν Τιμοθέῳ ἐνεκελεύσατο βασιλεὺς ῥήματα μὲν δῆθεν τῆς ὡς Ῥωμαίους φιλίας ἀποκομίσαι βασιλεῖ τῶν Περσῶν, ὑπαντιάζοντι δέ, ὥσπερ εἰκός, τῷ πρεσβευτῇ ἐπιδειξαι τὴν Ἰωάννου ἐπιστολὴν, ὡς ἂν ἔσοιτο ἐξεπιστάμενος ὁ Ζιχ καὶ σαφέστατα προγινώσκων τὴν βασιλέως βουλήν. Τιμόθεος οὖν, τοῦτο ἐπιτετραμμένον αὐτῷ, παρεγένετο ἐν τοῖς ὁρίοις· γνοὺς δὲ ὡς οὕτω πάρεστιν ὁ Περσῶν πρεσβευτῆς, ἐπορεύετο ὃ γε αὐτίκα πρὸς Χοσρόην. ξυμβάν δὲ οὕτω, τοῦ Ζιχ δι' ἐτέρας ἀτραποῦ ἐς τὴν Νίσιβιν ἀφικομένου ἐκεῖ τε διατρίψαντος τῷ διατεθῆναι τὸ σῶμα ἀρρώστως, ἐν τοσούτῳ Τιμόθεος πρὸς τοῦ Περσῶν βασιλέως ἀφεθείς ἐπικατέλαβε τὸν Ζιχ ἐπανερχόμενος κατὰ δὴ τὴν Νίσιβιν ἔτι νωσώδη τὰ τε γραφέντα οἱ πρὸς Ἰωάννου ἐνεχείρισεν. ὁ δὲ καταμαθὼν ὡς ἐς τοῦναντίον αὐτῷ τῶν ἐλπισθέντων ἡ ὁδὸς γίνεται καὶ ὡς οὐκ αἰσίως οἱ προβῆσεται τὰ τῆς πρεσβείας, δυσθυμῖα περιπεσὼν καὶ τῇ νόσῳ κάτοχος ὢν κατέστρεψε τὸν βίον. καὶ μὲν δὴ καὶ Ἰωάννην αὐτίκα συνέβη τεθνάναι. μετὰ ταῦτα ἀγγέλλεται ἐν Βυζαντίῳ ὡς ἕτερος ἦξοι πρεσβευτῆς ὁ προσαγορευόμενος Μεβώδης. οὗτος ἐς τὴν βασιλίδαν ἐπορεύετο ἐξωγκωμένος καὶ μάλα βρενθυόμενος καὶ ἐλπίδα ἔχων, ὡς περὶ Σουανίας αὐτῷ κινηθήσονται λόγοι, καὶ ὅτι Πέρσας ἀρέσκουσαι γενήσονται ξυνηθῆκαι. ταύτῃ τῇ διανοίᾳ ἐπηρμένος ἐν Βυζαντίῳ ἦει αὐθαδέστερον ἢ κατὰ πρεσβευτὴν θέμενος τοῖς κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν. παραγενομένου δέ, (βασιλεὺς γὰρ ἤδη ἐπέπυστο Μεβώδου τῆς ἀλαζονείας πέρι, καὶ ὅποια ἄττα ἐλπίζων τὴν ἄφιξιν ἐποίησατο), τὰς μὲν ἐκ βασιλέως Περσῶν ἔδοξε δέχεσθαι προσήσεις κατὰ τὸν εἰωθότα θεσμόν, περιεφρόνησε δὲ ὅμως τὸν Μεβώδην καὶ ἀπεφλαύριζε μὴδὲ τὴν οἴανούν συνουσίαν ὡς αὐτὸν ποιούμενος. ὡς δὲ ἐς τοῦναντίον ἦπερ ἐβούλετο τὰ τῆς πρεσβείας οἱ ἐχώρει, καὶ τὸ παράπαν οὐδὲν αὐτῷ ἔλεξε περὶ Σουανίας ὁ βασιλεὺς, ἔπειτα ἐξελιπάρει ὁ Μεβώδης τοὺς ἅμα οἱ Σαρακηνοὺς ἐς λόγους ἰέναι τῷ αὐτοκράτορι. εἶποντο γὰρ ἀμφὶ τοὺς τεσσαράκοντα οἰκείῳ τινὶ πρεσβευτῇ ταττόμενοι. ὁ γὰρ τῶν Σαρακηνῶν φύλαρχος Ἀμβρος ἐκπέμψας ὑπῆρχε καὶ ὅγε ξὺν τῷ Μεβώδῃ πρεσβείαν διαλεχθησομένους περὶ ὧν χρημάτων πρὸς Ἰουστινιανοῦ ἐκομίζοντο. Μεβώδης οὖν τοῦ σκοποῦ τοῦ περὶ Σουανίας ἀμαρτῶν, ὡς ἂν μὴ πάντῃ ἄπρακτος ἀναχωρήσοι, ἐπιμελέστατά πως ἠντιβόλει τῆς ὡς βασιλέα τυχεῖν εἰσόδου τοὺς Σαρακηνοὺς. καὶ τοίνυν ὑπολαβὼν ὁ αὐτοκράτωρ· τί γὰρ δῆτα, ἔφη, βούλονται οἱ καθ' ὑμᾶς Σαρακηνοί; ὡς δὲ ἐγκείμενον ἑώρα, κατένευσε μόνῳ εἰσιέναι τῷ ἐκείνων πρεσβευτῇ. ^[45]

6 (50) ἡπίστατο γὰρ ὡς ἀπαυθαδιαζόμενος οὐκ ἂν ἔλοιτο ἄνευ τῶν οἱ ἐπομένων ὡς βασιλέα φοιτῆσαι, ἀλλ' ὥσπερ ἡνίκα παρὰ Ἰουστινιανὸν ξὺν ἅπασιν τοῖς ἅμα αὐτοῖς τῶν Σαρακηνῶν οἱ πρέσβεις ἐγίνοντο, καὶ τὸν οὕτω βούλεσθαι τὸ σύνθηρες διασώζοντα ποιῆσιν. ἐντεῦθεν τε εὐπρόσωπον ᾤετο ἔξιν αἰτίαν, ὡς αὐτὸς μὲν τὰ ἀρμόδια βασιλεῖ διεπράξατο, ὁ δὲ Σαρακηνὸς ἥκιστα ἔγνω τὰ δέοντα· εἶτα κατὰ δὴ τοῦ βαρβάρου ἀντιστραφήσεται τὸ ἐπὶ κλημα. καὶ οὐκ ἄλλως ἀπέβη ἢ βασιλεὺς ἐστοχάσατο. ὁ γὰρ δὴ Σαρακηνὸς ἀπρεπὲς εἶναι τὸ παρεῖναι οἱ μόνῳ ὡς βασιλέα ὑποτοπήσας, καὶ τὸ κρατῆσαν δῆθεν καταλύειν οὐχ αἰρετέον αὐτῷ, ἀπηνήνατο τὴν ἐς βασιλέα πάροδον. τότε ὁ βασιλεὺς τὸν μὲν Σαρακηνὸν τελεώτατα περιεφρόνησεν, ὁ δὲ ἐς τὸν Μεβώδην παρήγαγε τὰς αἰτίας. ὁ δὲ τῶν Περσῶν πρεσβευτῆς ὧς δέσποτα, ἔλεξεν, οὐ πάρεμι συνεπαμύνων, εἴ γε ὁ Σαρακηνὸς ἐπλημμέλησέ τι, ἄλλως δὲ ἀκουσόμενος, ὅπως, εἰ μὲν ἀρμόδια τῷ δικαίῳ λέγοι, μὴ περισσομαι, εἰ δὲ γε ἐς τοῦναντίον ὀφθήσεται ἀδίκως ἐπεγκαλῶν, αὐτὸς ἐγὼ καταδισαίτησιν τοῦ Σαρακηνοῦ. ὁ βασιλεὺς ἐπιτωθάζων ἦκει, ὡς ἔοικεν, οὐχὶ πρεσβευσόμενος, ἀλλὰ δικάσων. ὁ Μεβώδης αὐτίκα ὅγε τῷ πληκτικῷ τοῦ λόγου συγχέας τὸ

πρόσωπον ἐφοινίττετο. τοιγαροῦν παραχρῆμα τὸν αὐτοκράτορα προσειπὼν ἥπερ θέμις οὕτως ἀνεχώρησεν. ὀλίγαις δὲ ὕστερον ἡμέραις αὐθις ἐς τὰ βασιλεία παρελθὼν παρητεῖτο λιπαρῶς περὶ τῆς τῶν Σαρακηνῶν εἰσόδου. τοῦ δὲ βασιλέως ἀνανεύοντος, οὐχ ὅσιον ἔφασκεν εἶναι μὴ τὰ ὅσα ἐπετέλει πρὸ τοῦ παρὰ Ῥωμαίους πρεσβευόμενος ὁ Ζιχ καὶ ἐμὲ αὐθις ἐπιτελεῖν. οἱ γὰρ καθ' ἡμᾶς Σαρακηνοὶ ἅμα αὐτῷ παρὰ βασιλέα ἐγίνοντο. δεῖ οὖν καὶ ἐμὲ τῶν ἴσων ἐκείνῳ ἀπολαύειν, ὥς ἂν μὴ ὥσπερ λελωβημένοι ὦσιν αἱ μεταξὺ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν συνθῆκαι. ὁ βασιλεὺς πρὸς ταῦτα ὀργίλως ἔχων· τί οὖν, εἰ καὶ πεφώραται ὁ Ζιχ ἐπὶ μοιχείᾳ ἢ καὶ ἐτέρῳ ὅτῳ πλημμελήματι τῶν ἀνηκέστων ἀλούς, καὶ σοὶ κατ' ἵχνος ἐκείνῳ ἰτέα; ἢ οὐ ξυναισθάνῃ βασιλεῖ Ῥωμαίων καὶ Ἰουστίνῳ διαλεγόμενος; τότε κατορρωδῆσας ὁ Μεβῶδης περιδεῆς τε γενόμενος πρηνῆς ἔκειτο ἐπ' ἐδάφους, πρὸς ἄρνησίν τε καταφεύγων καὶ ἀναινόμενος εἰρῆσθαί οἱ τὰ τοιάδε. ταύτῃ <τῇ> ἀπολογίᾳ χρωμένου, ὁ αὐτοκράτωρ ἔδοξεν ὑπάγεσθαι τῇ πειθοῖ ἔλξέ τε ἔοικεν οὖν ὁ ἐρμηνεὺς ἡμῖν ἕτερα ἀνθ' ἐτέρων φράσαι. εἰ τοίνυν οὐδὲν λέλεκται σοὶ παρὰ τὸ προσῆκον, ἴσθι τὸ ἐπὶ κλημα ἀπονιψάμενος. οὕτως ὁ βασιλεὺς ἐκοντὶ ἀποπροσποισάμενος τὰ λεχθέντα πρὸς αὐτοῦ εἰδέναι τῶν εἰρημένων τὴν ἄγνοιαν ὑπεκρίνατο, καὶ δὴ ἐς τὸ ἡπιώτερον μετηνέχθη, ὥς ἂν μὴ θρασύτερός τε καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ὑπαγόρας ἔσοιτο ὁ Μεβῶδης τῷ ἐς ἔννοιαν ἔχειν συνειδέναι τὸν αὐτοκράτορα τῇ τῶν ῥημάτων τραχύτητι. οὕτω δὴ οὖν τοῦ βασιλέως παρακρουσαμένου τὴν ὑπόνοιαν· οἰμωζέτω, ἢ δὲ ὁ Μεβῶδης, καὶ τὰ Σαρακηνικὰ φῦλα ἅπαντα καὶ Ἀμβρος αὐτὸς καὶ ἡ πρεσβεία ἢ κατ' αὐτούς· ἐμοὶ γὰρ σιγῇ ἔσοιτο ἕκατί τε αὐτῶν, οὐδ' εἴποιμί <τι> τὸ λοιπόν. τούτων οὕτω κεκινημένων, πλεῖστα μὲν καὶ ἄλλα ὁ βασιλεὺς τὸν Σαρακηνὸν εἶπε κακῶς, καὶ ὥς μεταβολεύς τε καὶ παλιγκάπηλος ἦκοι. πρὸς τοῖς δ' ἔφασκεν ὥς οὐχ οἷός τε πέφυκε λήσειν ὅτου ἔνεκα βασιλεῖ ἐντευξόμενος ἀφίκετο. φησὶ γὰρ ὥς ἐθέλοι τὰ συνήθη χρήματα κομίσασθαι πρὸς ἡμῶν, ἀνθ' ὧν, οἶμαι, κομιεῖται ξυμφορὰς ὁ κατάρατός τε καὶ ἀπολούμενος. ^[95]

6 (100) γελοιῶδες γάρ, εἰ Σαρακηνῶν ἔθνει, καὶ ταῦτα νομάδων, Ῥωμαῖοί γε ὄντες τεταξόμεθα ἐς φόρων ἀπαγωγὴν. ὁ Μεβῶδης· εἶεν, ἔφη, ὦ δέσποτα, εἰ καὶ ἄπρακτον, ὅμως ἀποπέμψεις αὐτόν. ὁ βασιλεὺς· καὶ εἰ μὴ παρεγένετο, ὅσον τό γε ἐφ' ἡμῖν, ἀλλ' οὖν ἀπίτω. καὶ ἐμὲ ζὺν αὐτῷ κέλευσον, ἢ δὲ ὁ Μεβῶδης. ἐς τέλος ἐλθούσης τῆς πρεσβείας ἐν τούτοις, τόν τε Περσῶν πρεσβευτὴν καὶ τοὺς Σαρακηνοὺς ὁ βασιλεὺς ἅμα ἀφῆκεν ἐς τὰ πάτρια ἦθη ἀπονοστήσοντας. οὕτω τε ἀπεσιγήθη ἅπαντα τῇ τοῦ αὐτοκράτορος νουνεχείᾳ τὰ ὅσα Ἰωάννης ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ διεπράξατο οὐ κατὰ τὸ προσῆκον. ὥς δὲ οἱ Σαρακηνοὶ ἔνδον τῆς ἑαυτῶν ἐγένοντο ἀπήγγειλάν τε τῷ Ἀμβρῳ τὴν τοῦ βασιλέως βουλὴν περὶ τοὺς μηδίζοντας τῶν Σαρακηνῶν, τότε ὁ Ἀμβρος Καβῶσῃ τῷ ἀδελφῷ, ὃς Ἀλαμουνδάρῳ τῷ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους Σαρακηνῶν ἡγουμένῳ ἀντικαθιστάμενος ἦν, σημαίνει καταδραμεῖν τὴν Ἀλαμουνδάρου γῆν. ἥδε δὲ ἡ γῆ ὑπὸ Ἀραβίαν τελεῖ. Ὅτι ἀρχομένου τοῦ τετάρτου ἔτους τῆς Ἰουστίνου βασιλείας πρεσβεία τῶν Τούρκων ἀφίκετο ἐν Βυζαντίῳ. ^[115]

7 ὥς γὰρ τὰ Τούρκων ἐπὶ μέγα ἦρθη, οἱ Σογδαῖται οἱ πρὸ τοῦ μὲν Ἐφθαλιτῶν, τηνικαῦτα δὲ Τούρκων κατήκοοι, τοῦ σφῶν βασιλέως ἐδέοντο πρεσβεῖαν στεῖλαι ὡς Πέρσας, ὥς ἂν ἐκεῖσε ἀπιόντες οἱ Σογδαῖται ὦνιον παράσχοιντο τὴν μέταξαν τοῖς Μήδοις. καὶ οὖν πείθεται ὁ Σιζάβουλος ἀφίησί τε πρεσβευσομένους Σογδαῖτας· ἐξηγεῖτο δὲ τῆς πρεσβείας Μανιάχ. ἀφικόμενοι δὴ οὖν παρὰ βασιλέα Περσῶν ἐδέοντο τῆς μετάξης πέρι, ὅπως ἄνευ τινὸς κωλύμης αὐτοῖς προέλθοι ἐπ' αὐτῇ τὰ τῆς ἐμπορίας. ὁ δὲ Περσῶν βασιλεὺς (οὐδαμῶς γὰρ αὐτῷ ἤρεσκε τὰ τοιάδε, ὥς ἂν μὴ ἐνθένδε ἄδεια ἔσοιτο τούτοις τοῖς Περσῶν ἐμβατεύειν ὀρίοις) ἀνεβάλετο ἐς τὸ αὐρίον· καὶ μὲν οὖν αὐθις ἀναβολῇ ἐχρήτο πάλιν ἐτέρα. ὥς δὲ ἄλλοτε ἄλλως τὸ παρὸν ἀπεκρούετο, τῶν Σογδαῖτῶν ἐκλιπαρούντων τε καὶ ἐγκειμένων, τότε Χοσρόης ἐκκλησιάσας ἀνελογίζετο. καὶ οὖν ὁ Κάτουλφος ἐκεῖνος ὁ Ἐφθαλίτης, ὃς διὰ τὴν ἐκ τοῦ κατ' αὐτόν

βασιλέως γεγεννημένην βιαίαν μίξιν τῇ γυναικὶ προύδωκε τὸ ὁμόφυλον τοῖς Τούρκοις, οὗτος γοῦν (μετανάστης γὰρ ἐν τῷ μεταξύ ἐγεγόνει τοῦ χρόνου καὶ ἐμῆδιζεν ἤδη) παρήνευσε βασιλεῖ τῶν Περσῶν τὴν μέταξαν οὐδαμῶς ἀποπέμψασθαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ ὠνήσασθαι, καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῆς μὲν καταθέσθαι τιμήματα, θεωμένων δὲ ἄλλως τῶν πρέσβων ταύτην ἀφανίσαι πυρί, ὡς ἂν μήτε ἀδικεῖν δόξοι μήτε μὴν βούλεσθαι χρῆσθαι τῇ ἐκ Τούρκων μετάξῃ. καὶ ἡ μὲν μέταξα ἐπυρπολήθη, αὐτοὶ δὲ ἐς τὰ πάτρια ἦθη ἀνεχώρησαν τῷ γεγεννημένῳ ἥκιστα χαίροντες. ἐπειδὴ δὲ τῷ Σιζαβούλῳ τὰ ξυγκυρήσαντα ἔφρασαν, αὐτίκα ὅγε καὶ ἑτέρα πρεσβεῖα ἐχρήτο ὡς Πέρσας φιλοποιήσασθαι τὴν κατὰ σφᾶς πολιτείαν βουλόμενος. ἐπεὶ δὲ ἡ Τούρκων πρεσβεῖα αὐθις ἀφῆκτο, ὁ βασιλεὺς ἅμα τοῖς ἐν τέλει Περσῶν καὶ τῷ Κατούλφῳ ἐγνωμάτευε, πάντη ἀξύμφορον εἶναι Πέρσαις φιλίαν θέσθαι ὡς Τούρκους· τὸ γὰρ Σκυθικὸν εἶναι παλίμβολον. ταύτῃ τοι καὶ παρενεγύησε δηλητηρίῳ φαρμάκῳ ἐνίους διαφθαρεῖν τῶν πρέσβων, ὅπως ἀπέπειοιεν τῆς ἐκεῖσε μετέπειτα παρουσίας. καὶ δὴ οἱ πλεῖστοι τῶν πρεσβευσασμένων Τούρκων τῇ περὶ τὴν ἐδωδὴν μίξει τῶν ἀναιρετικῶν φαρμάκων αὐτοῦ που τὸν βίον κατέλυσαν πλὴν τριῶν ἢ τεσσάρων. θροῦς δὲ ἐφοίτησε Πέρσαις ὡς διώλοντο τῷ πνιγνῶ τῶν Περσῶν αὐχμῶ τῶν Τούρκων οἱ πρέσβεις, ἅτε τῆς αὐτῶν χώρας θαμὰ νιφετῷ παλυνομένης, καὶ ἀδύνατον ὄν αὐτοῖς ἄνευ κρυμώδους καταστήματος βιοτεύειν. ταύτῃ τοι καὶ ἄλλως ὑποτοπήσαντες, οἳ γε τὴν ἐπιβουλήν διέφυγον, οὕτω ξυμβὰν εἰς τὴν πατρώαν ἐπανελθόντες τὰ ἅπερ οἱ Πέρσαι καὶ οἱ διεψιθύρισαν ταῦτα. ὅμως ὁ Σιζάβουλος (ἀγχίνους γάρ τις καὶ δεινός) οὐκ ἠγνόησε τὸ πραχθέν, ὥρῃθη δέ, ὅπερ καὶ ἦν, ὡς ἐδολοφονήθησαν οἱ πρέσβεις. ἔνθεν τοιγαροῦν ἡ δυσμένεια ἤρξατο Περσῶν τε καὶ Τούρκων. καὶ λαβόμενος ὁ Μανιάχ, ὃς τῶν Σογδαϊτῶν προειστῆκει, τοιοῦδε καιροῦ ξυμβουλεύει τῷ Σιζαβούλῳ ἄμεινον εἶναι Τούρκοις ἀσπάσασθαι τὰ Ῥωμαίων καὶ παρ' αὐτοὺς ὦνιον ἀποκομίζειν τὴν μέταξαν, ὡς γε καὶ κατὰ τὸ πλεόν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων χρωμένους. ἐτοιμότατα δὲ ἔχειν ἔφη ὁ Μανιάχ καὶ αὐτὸς συναπαίρειν τοῖς πρέσβεσιν τῶν Τούρκων· καὶ ὡς ταύτῃ φίλοι ἔσσονται Ῥωμαῖοί τε καὶ Τοῦρκοι. ^[45]

7 (50) τούτοις δὴπου κατανεύσας τοῖς ῥήμασιν ὁ Σιζάβουλος ἐκπέμπει αὐτόν τε καὶ ἑτέρους τινὰς ὡς βασιλέα Ῥωμαίων πρεσβευσομένους προσήσεις τε ἀποκομιοῦντας καὶ δῶρα μετάξῃς οὐκ ὀλίγον τι χρῆμα καὶ συλλαβάς τινας. [ΖΗΤΕΙ ΕΝ ΤΩ ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ.] Τοιάσδε τινὰς ἐπιστολὰς ἐπιφερόμενος ὁ Μανιάχ ἀπήρξατο τῆς ὁδοιπορίας, καὶ δὴ ἐς τὰ μάλιστα πολλὴν διανύσας ἀτραπὸν χώρους τε διελθὼν ἐσὶ πλείστους ὄρη τε μέγιστα καὶ ἀγχινηφῇ καὶ πεδία καὶ νάπας λίμνας τε καὶ ποταμούς, εἴτα τὸν Καύκασον τὸ ὄρος ὑπερελθὼν, τὸ τελευταῖον ἀφίκετο ἐς Βυζάντιον. καὶ τοίνυν εἰς τὰ βασιλεία παρελθὼν καὶ παρὰ βασιλέα γενόμενος ἅπαντα ἔπραξε τὰ ὅσα ἔπεται τῷ τῆς φιλίας θεσμῷ, τό τε γράμμα καὶ τὰ δῶρα ἐνεχείρισε τοῖς ἐς τοῦτο ἀνειμένους, καὶ ἐδεῖτο μὴ ἀνονήτους αὐτῷ γενέσθαι τοὺς τῆς ὁδοιπορίας ἰδρωτάς. ἀτὰρ ὁ βασιλεὺς ἀναλεξάμενος διὰ τῶν ἐρμηνέων τὸ γράμμα τὸ Σκυθικὸν ἀσμενέστατα προσήκατο τὴν πρεσβεῖαν. τοιγαροῦν ἦρετο τοὺς πρέσβεις περὶ τῆς τῶν Τούρκων ἡγεμονίας τε καὶ χώρας. οἱ δὲ γε ἔφασαν τέτταρας μὲν αὐτοῖς εἶναι ἡγεμονίας, τὸ δὲ γε κράτος τοῦ ξύμπαντος ἔθνους ἀνεῖσθαι μόνῳ τῷ Σιζαβούλῳ. πρὸς γε ἔλεξαν ὡς παρεστήσαντο καὶ Ἐφθαλίτας μέχρι καὶ ἐς φόρου ἀπαγωγὴν. πᾶσαν οὖν, ἔφη ὁ αὐτοκράτωρ, τὴν τῶν Ἐφθαλιτῶν ἐποιήσαθε δύναμιν; πάνυ μὲν οὖν, ἔλεξαν οἱ πρέσβεις. αὐθις ὁ βασιλεὺς κατὰ πόλεις ἢ που ἄρα κατὰ κώμας ᾧκουν οἱ Ἐφθαλίται; οἱ πρέσβεις· ἀστικοί, ὧ δέσποτα, τὸ φύλον. εὐδὴλον οὖν, ἦ δὲ ὁ βασιλεὺς, ὡς ἐκείνων δὴπου τῶν πόλεων κύριοι καθεστήκατε. καὶ μάλα, ἔφασαν. ὁ βασιλεὺς· ἄρα ἡμᾶς ἀναδιδάξτε ὅση τῶν Ἀβάρων πληθὺς τῆς τῶν Τούρκων ἀφηνίασεν ἐπικρατείας, καὶ εἴ τινες ἔτι παρ' ὑμῖν. εἰσὶ μὲν, ὧ βασιλεῦ, οἳ γε τὰ ἡμέτερα στέργουσιν ἔτι, τοὺς δὲ δὴπουθεν ἀποδράσαντας οἶμαι ἀμφὶ τὰς εἴκοσιν εἶναι χιλιάδας. εἴτα ἀπαριθμησάμενοι οἱ πρέσβεις ἔθνη κατήκοα Τούρκων τὸ λοιπὸν ἠντιβόλουν τὸν αὐτοκράτορα εἰρήνην τε ξυνεστάναι καὶ

όμαιχιμίαν Ῥωμαίοις τε καὶ Τούρκοις, προσετίθεσαν δὲ ὡς καὶ ἐτοιμότατα ἔχουσι καταπολεμῆσαι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας τὸ δυσμενές, ὅποσον ἐς τὴν κατ' αὐτοὺς ἀγελάζονται ἥπειρον. ἐπὶ τούτοις ἅμα τῷ λέξει τῷ χεῖρε ὑποῦ ἀνατείνας ὁ Μανιάχ οἱ τε ζὺν αὐτῷ ὄρκῳ ἐπιστώσαντο μεγίστῳ ἢ μὴν ὀρθογνώμονι διανοίᾳ ταῦτα εἰρῆσθαι. πρὸς γε καὶ κατέχεον ἀρὰς σφίσιν αὐτοῖς, ἔτι γε μὴν καὶ τῷ Σιζαβούλῳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ παντὶ τῷ ἔθνει, εἴ γε οὐχὶ τὰ ἐπηγγελμένα ἀληθῆ τε εἶη καὶ πρακτέα. οὕτω μὲν οὖν τὸ φύλον οἱ Τοῦρκοι φίλοι ἐγένοντο Ῥωμαίοις καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς οὐχὶ ἄλλως ἐφοίτησαν πολιτείᾳ. Ὅτι διαθρυλληθὲν κατὰ τὴν Τουρκίαν, ὅσοι ἀγχίθουροι ἦσαν, ὡς Ῥωμαίων ἐνδημοῦσι πρέσβεις καὶ ὡς πορεύονται τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἅμα πρεσβείᾳ Τούρκων, ὁ τῶν ἐκείνῃ ἐθνῶν ἡγεμὼν ἐδήλωσε τῷ Σιζαβούλῳ ζὺν ἱκετεία ὡς ἂν καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ σφετέρου τινὰς ἀποστείλῃ ἔθνους ἐπὶ θέαν τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας· καὶ τοίνυν ὁ Σιζάβουλος ἐφίετο. ^[5]

- 8 καὶ ἕτεροι δὲ προεστῶτες ἐθνῶν ταῦτα ἐζήτουν· ὁ δὲ οὐδενὶ ξυνεχώρησε τῶν πάντων ἢ μόνον τῷ τῶν Χολιατῶν ἡγεμόνι. καὶ οὖν καὶ τοῦτον παρειληφότες οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τοῦ λεγομένου ποταμοῦ Ὡλήχ καὶ ἀτραπὸν διανύσαντες οὐδαμῶς ὀλίγην ἐγένοντο κατὰ δὴ τὴν λίμνην τὴν ἄπλετον ἐκείνην καὶ εὐρεῖαν. ἐνταῦθα ὁ Ζήμαρχος ἐνδιατρίψας ἡμέρας τρεῖς στέλλει Γεώργιον, ὃς ἀνεῖτο ἐς τὴν τῶν ἐπιτομωτέρων συλλαβῶν ἀπαγγελίαν, προδηλώσοντα τῷ βασιλεῖ τὴν σφῶν αὐτῶν ἐκ Τούρκων ἐπάνοδον. καὶ οὖν ὁ Γεώργιος ἅμα Τούρκοις δέκα πρὸς τοῖς δύο ἀπῆρξατο τῆς ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ὁδοῦ ἀνύδρου τε μάλα οὔσης καὶ πάντῃ ἐρήμου, ὅμως δ' οὖν ἐπιτομωτέρας. ὁ δὲ Ζήμαρχος κατὰ δὴ τὸ ψαμαθῶδες τῆς λίμνης παροδεύων ἐπὶ ἡμέρας δέκα καὶ δύο δυσβάτους τέ τινας χώρους παραμειψάμενος ἐγένετο κατὰ τὰ ῥεῖθρα τοῦ Ἰχ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν Δαίχ, καὶ διὰ λιμνῶν ἐτέρων αὐθις ἐς τὸν Ἀττίλαν· πάλιν ὡς Οὐγούρους, οἱ δὴ καὶ σφίσιν ἀπήγγειλαν ὡς εἰς τὰ περὶ τὸν Κωφῆνα ποταμὸν ἐς τὰ λάσια τέσσαρες χιλιάδες Περσῶν ἐπιτηροῦσι προλελοχισμένοι, ὡς ἂν χειρώσωνται παριόντας αὐτούς. ταύτῃ τοι ὁ τῶν Οὐγούρων ἡγούμενος, ὃς διέσωζεν ἐκεῖσε τοῦ Σιζαβούλου τὸ κράτος, πληρώσας ὕδατος ἀσκούς παρέσχετο τοῖς περὶ Ζήμαρχον, ὡς ἂν ἔχοιεν ὅθεν ὑδρεύσονται διὰ τῆς ἀνύδρου ἰόντες. εὗρον δὲ καὶ λίμνην, καὶ παραμειψάμενοι τὸ μέγα τοῦτο ὑδροστάσιον ἀφίκοντο ἐς ἐκείνας τὰς λίμνας, ἐν αἷς ἐπιμινύμενος ἀπόλλυται ὁ Κωφὴν ποταμός. ἐξ ἐκείνου δὴ τοῦ χώρου πέμπουσι διοπτῆρας προδιασκεψομένους εἴ γε ὡς ἀληθῶς οἱ Πέρσαι ἐνεδρεύουσιν· οἱ δὲ ἀνιχνεύσαντες ἀπήγγειλαν μηδὲνα ἰδεῖν. ὅμως ζὺν μεγίστῳ φόβῳ ἀφίκοντο ἐς Ἀλανίαν, κατὰ τὸ μᾶλλον δεδιότες τὸ φύλον τῶν Ὀρομουσχῶν. Ὅτι γενόμενοι ἐν Ἀλανίᾳ παρὰ Σαρῶσιον τὸν ἐκείνῃ ἡγεμόνα καὶ ἅμα τοῖς ἐπομένους Τούρκοις ἐσφοιτῆσαι βουλόμενοι, ὁ Σαρῶσιος τὸν μὲν Ζήμαρχον καὶ τοὺς οἱ ἐπομένους ἐδέξατο ἀσμένως, τοὺς δὲ δὴ πρέσβεις τῶν Τούρκων ἔφασκε μὴ πρότερον τῆς ὡς αὐτὸν εἰσόδου τυχεῖν ἢ καταθεμένους τὰ ὅπλα. ^[5]

- 9 τοιγάρτοι καὶ ἅμιλλα αὐτοῖς ἐγένετο περὶ τούτου ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς, καὶ Ζήμαρχος ἦν τῶν φιλονεικουμένων διαιτητής. τέλος ἀποθέμενοι τὰ ὅπλα οἱ Τοῦρκοι, ὡς Σαρῶσίῳ ἐδόκει, ὡς αὐτὸν ἐσεφοίτησαν. ὁ δὲ δὴ Σαρῶσιος παρενεγύησε τοῖς περὶ Ζήμαρχον διὰ τῆς τῶν Μιυσιμιανῶν ἀτραποῦ ἥκιστα ἰέναι, τῷ κατὰ τὴν Σουανίαν τοὺς Πέρσας ἐνεδρεύειν· ἅμεινον δὲ εἶναι διὰ τῆς λεγομένης Δαρεινῆς ἀτραποῦ οἱκοὶ ἀποχωρεῖν. ταῦτα ἐπεὶ ἔγνω ὁ Ζήμαρχος, διὰ τῆς Μιυσιμιανῆς ἔστειλεν ἀχθοφόρους δέκα μέταξαν ἐπιφερομένους ἀπατήσοντας Πέρσας τῷ προεκπεμφθῆναι τὴν μέταξαν καὶ προτερῆσαι τῇ ὁδῷ, ἐκ τούτου τε ὑποτοπῆσαι ὡς ἐς τὸ αὐριον παρέσται καὶ ὁ Ζήμαρχος. καὶ οἱ μὲν ἀχθοφόροι ὥχοντο ἀπιόντες, Ζήμαρχος δὲ διὰ τῆς Δαρεινῆς παρεγένετο ἐς Ἀψιλίαν, τῇ Μιυσιμιανῇ χαίρειν εἰπὼν ἐς τὰ εὐώνυμά τε ἐάσας αὐτήν, ἣ ἐπίδοξοι ἦσαν ἐπιθήσεσθαι οἱ Πέρσαι. καὶ ἦκεν ἐς τὸ Ῥογατόριον, εἶτα κατὰ δὴ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, εἶτα ναυτιλία χρησάμενος ἐς Φάσιν ποταμόν, πάλιν ἐς Τραπεζοῦντα· οὕτω τε δημοσίῳ ἵππῳ ἐς Βυζάντιον παρὰ βασιλέα εἰσελθὼν ἔφρασε τὸ πᾶν. Ζημάρχῳ μὲν οὖν ἐν τοιοῖσδε

ἔληξεν ἡ πορεία καὶ ἀποπορεία ἐπὶ Τούρκους. Ὅτι Ἀβάρων καὶ Φράγγων σπεισμένων πρὸς ἀλλήλους, καὶ τῆς εἰρήνης ἐμπεδώτατα ἐχούσης, ἐσήμηνεν ὁ Βαιανὸς Σιγισβέρτῳ τῷ τῶν Φράγγων ἡγεμόνι οἷα λιμῷ πιεζομένης αὐτῷ τῆς στρατιᾶς, καὶ ὡς χρεῶν εἴη βασιλέα καθεστῶτα καὶ πρὸς γε αὐτόχθονα μὴ περιδεῖν στράτευμα ἔνσπονδον. ^[5]

- 10 ἔφασκε δὲ ὡς, εἴ γε ἐπιρρώσει τῶν Ἀβάρων τὸ στράτευμα τοῖς ἀναγκαίοις, οὐ πλέον ἢ τρεῖς ἡμέρας αὐτοῦ ἐνδιατρίψει, εἴτα ἀπαλλαγήσεται. ταῦτα ἐπειδὴ ἀπήγγελτο τῷ Σιγισβέρτῳ, παραχρῆμα ὃ γε ἄλευρά τε ἔστειλε τοῖς Ἀβάροις καὶ ὄσπρια καὶ ὄις καὶ βόας. Ὅτι Ἀλβούσιος ὁ τῶν Λογγιβάρδων μόναρχος, οὐ γὰρ αὐτῷ ἀπέληγεν ἡ πρὸς Κονιμοῦνδον ἀπέχθεια, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου ὤρετο δεῖν καταστρέψασθαι τὴν τῶν Γηπαίδων ἐπικράτειαν, ταύτη τοι πρέσβεις ἐξέπεμψεν ὡς τὸν Βαιανὸν ἐς ὁμαιχμίαν παρακαλῶν.
- 11 παραγενομένων δὲ τῶν πρέσβεων, ἠντιβόλουν μὴ περιδεῖν σφᾶς ὑπὸ Γηπαίδων τὰ ἀνήκεστα πεπονθότας, μάλιστα καὶ Ῥωμαίων τῶν ἄγαν ἐχθίστων Ἀβάροις συμμαχοῦντων τοῖς Γήπαισιν. ἐδίδασκον δὲ ὡς οὐ κατὰ τοσοῦτον πρὸς Γήπαιδας τὸν πόλεμον ἀναρρίψουσι καθ' ὅσον Ἰουστίνῳ μαχήσονται, βασιλεῖ τῷ τῶν Ἀβάρων ἔθνει ἐς τὰ μάλιστα δυσμενεστάτῳ γε ὄντι, ὃς παρυσάμενος τὰς Ἰουστινιανοῦ τοῦ μητραδέλφου σπονδὰς πρὸς Ἀβάρους ἐκ πολλοῦ γεγενημένας τῶν εἰωθότων ἐστέρησεν. προσετίθεσαν δὲ ὡς, εἴ γε ἔσονται ἅμα Λογγιβάρδοις, ἀκαταμάχητοι γενήσονται πως, καὶ ὡς καταστρεφόμενοι Γήπαιδας τοῦ τε πλούτου σφῶν ἔτι γε μὴν καὶ τῆς ἐκείνων κοινῇ κρατήσουσι χώρας, καὶ ὡς ἡ Σκυθία τὸ λοιπὸν αὐτοῖς εὐημεροῦσί γε ἐς αἰεὶ, καὶ μὲν οὖν ἡ Θράκη αὕτη ἔσται εὐεπίβατος, καὶ ἀπλῶς ξὺν οὐδενὶ πόνῳ ἐκ γειτόνων ὁρμώμενοι τὴν Ῥωμαίων καταδραμοῦνται, καὶ ὡς ἄχρις αὐτοῦ γε δήπου τοῦ Βυζαντίου ἐλάσουσιν. ἔφασκον δὲ οἱ τῶν Λογγιβάρδων πρέσβεις ὡς καὶ συνοίσει τοῖς Ἀβάροις τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἀσπάσασθαι μάχην· ἡ γὰρ ἂν ἐκεῖνοι προτερήσουσι καὶ ἐκ παντὸς τρόπου καθελοῦσι τὴν Ἀβάρων δύναμιν, ὅπου καὶ γῆς τυγχάνουσιν ὄντες. Ὅτι ὁ Βαιανὸς τοὺς τῶν Λογγιβάρδων πρέσβεις δεξάμενος ἐδόκει τούτους περιφρονεῖν τῷ βούλεσθαι γε αὐτὸς κερδαλεώτερον θέσθαι ὡς αὐτοὺς τὴν συμμαχίαν· καὶ πῇ μὲν τὸ μὴ δύνασθαι, πῇ δὲ τὸ δύνασθαι μὲν προΐσχετο, μὴ βούλεσθαι δέ. ^[20]
- 12 ξυνελόντα δὲ εἶπεῖν ἅπαντα τρόπον ἀπάτης τοῖς δεομένοις ἐπισείσας ἔδοξε μὲν πείθεσθαι μόλις, οὐκ ἄλλως δὲ ἢ <εἰ> τὸ δεκατημόριον τῶν τετραπόδων ἀπάντων, ὅσα παρὰ Λογγιβάρδοις ὑπῆρχεν, αὐτίκα κομίσαιντο, καὶ ὡς, εἰ γένοιτο καθυπέρτεροι, ἥμισυ μὲν τῆς λείας ἔξουσιν αὐτοί, τὴν δὲ τῶν Γηπαίδων χώραν εἰς τέλεον. ἃ δὴ καὶ ἐγένετο· καὶ ἐχώρουν Γήπαισι πολεμήσοντες. ἐπειδὴ δὲ ἐπύθετο Κονιμοῦνδος, λέγεται δέισας ὡς καὶ αὐτὸς παρὰ βασιλέα Ἰουστίνον ἔπεμψε πρέσβεις, καὶ ὡς οὐδὲν ἦττον ἢ πρότερον ξυνεπιλαβέσθαι οἱ τοῦ κινδύνου ἰκέτευσεν, καὶ πάλιν τὸ Σίρμιον καὶ τὴν εἰσῶ Δράου ποταμοῦ χώραν ἐπηγγέλλετο δώσειν, αἰδῶς τε αὐτὸν οὐκ εἶχεν ἤδη περὶ τῶν αὐτῶν ὁμωμοκότα ἅπαξ καὶ τοῖς ὅρκοις οὐχὶ ἐγκαρτερήσαντα. διὸ δὴ καὶ βασιλεὺς Ἰουστίνος εὖ εἰδὼς τε καὶ τεκμαιρόμενος τοῖς φθάσασιν, ὡς Κονιμοῦνδῳ ἔνεστι πίστεως οὐδὲν ὀτιοῦν, ἀνήνασθαι μὲν οὐτι ὤρετο χρῆναι τὴν ζυμμαχίαν, ἀναβολῇ δὲ ὅμως παρεκρούσατο τοῦ βαρβάρου τὴν αἴτησιν· ἔφη γὰρ ὡς διεσκεδασμένα τὰ Ῥωμαϊκὰ ὑπάρχει στρατεύματα, ξὺν σπουδῇ δὲ ὡς οἶόν τέ ἐστιν ἀθροίσας αὐτίκα ἐκπέμψοι. ἀκήκοα δὴ περὶ Κονιμοῦνδου καὶ τοιάδε, ἐμοὶ δὲ οὐ πιστά· λίαν γὰρ ἀναιδὲς ὑπῆρχε τὸν παρασπονδήσαντα περὶ τῶν αὐτῶν δεῖσθαι καὶ πάλιν. λέγεται δὲ ὡς καὶ Λογγιβάρδοι τῇ καὶ ἐπρεσβεύσαντο παρὰ Ἰουστίνον, καὶ ὅτι Γήπαιδας τῆς ὡς Ῥωμαίους ἀγνωμοσύνης πλεῖστα ὅσα κακηγορήσαντες τὴν ἐκ Ῥωμαίων μὲν θηρώμενοι συμμαχίαν ἤνυσαν οὐδέν, κατεπράξαντο δὲ ὅμως πρὸς τοῦ βασιλέως μηδετέρους τῆς Ῥωμαίων ἀπολαῦσαι ἐπικουρίας. Ὅτι Βαιανὸς ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγούμενος, ἐν ᾧ χρόνῳ τὸ Σίρμιον ἡβούλετο πολιορκήσιν, Βιταλιανόν τε τὸν ἐρμηνέα καὶ Κομιτᾶν εἶχεν ἐν δεσμοῖς. ^[25]

13 ἄμφω γὰρ τῷ ἄνδρῃ τούτῳ Ἰουστίνος ὁ βασιλεὺς ἤδη στείλας ὑπῆρχεν ὡς αὐτὸν αἰτήσοντας αὐτοῦ, ὡς ἂν ἄττα διαλεχθεῖν γε αὐτοῖς. ὁ δὲ παρὰ τὸν κοινὸν τῶν πρέσβων θεσμὸν εἶχεν ἐν δεσμοῖς. Ὅτι ὁ Βαιανὸς μετὰ τὴν τειχομαχίαν στέλλει τινὰς ἀμφὶ τῆς εἰρήνης διαλεχθησομένους. ^[5]

14 ἔνιοι δὲ τῶν ἐν Σιρμίῳ ἀνὰ τὸ ἡλίβατον τοῦ βαλανείου, ὃ δῆτα τῷ δήμῳ ἐτύγχανεν ἀνειμένον, ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν πολεμίων κατὰ τὸ σύνηθες ἐνιζάνοντες καὶ ἐν ἀπόπτῳ караδοκοῦντές τε καὶ θεώμενοι, εἴ που ἐπήλυσιν ἔσται βαρβαρική, ὡς κατενόησαν τοὺς τῶν Ἀβάρων ἀγγελιαφόρους ἥδη προσιόντας, τῷ μήκει τῆς ἀτραποῦ ἀποπλανηθέντες καὶ οὐπω κατεγνωκότες τὸ ἀκριβὲς ὑπετόπησαν εἶναι πληθὺν Ἀβαρικήν, ἐδήλωσάν τε αὐτίκα καὶ τὸ σημεῖον καθεῖλον. ὁ δὲ Βῶνος πρὸς τοῦτο δυσχεράνας σαφέστερον ἔσπευσε καταμαθεῖν τάληθές. γνούς δὲ ὀλίγους εἶναι τοὺς Ἀβάρους καὶ βούλεσθαι οἱ ἐπικηρυκεύσασθαι, ἐξέπεμψε καὶ αὐτὸς τοὺς ποιησομένους τὰς καταλλαγὰς ἐς τὰ ἔξω τοῦ τείχους. ἔτι γὰρ ἐκ τοῦ ἔλκουσ περιώδυνος ἦν, καὶ ὁ Θεόδωρος ὁ ἱατρὸς οὐκ εἶα τὸν στρατάρχον ἐν φανερώ γίνεσθαι τοῖς ἐναντίοις. εἰκὸς γὰρ μὴδὲ <εἰδέναι> ἔφασκε τοὺς πολεμίους ὡς ἐβλήθη. εἰ δὲ τοῦτο κατάδηλον ἔσται αὐτοῖς, τότε ἀνάγκη μὴ ὑποκρύπτειν, ὡς ἂν μὴ ὑπόνοια γένηται σφίσι τοῦ ἀποβεβωκέναι αὐτόν. οἱ δέ, ἐπεὶ ἕτεροι περὶ τῆς εἰρήνης ἦλθον διαλεχθησόμενοι καὶ οὐχὶ αὐτός, ὑπενόησαν ὡς διώλετο ὁ στρατηγός, καὶ αὐτῷ ἐθέλειν ἔφασκον ἐν συνουσίᾳ γενέσθαι. τότε ὁ Θεόδωρος τοῦ συνοῖσοντος εὖ μάλα στοχασάμενος ἔλεξεν ὡς τὸ λοιπὸν οὐ χρεὼν ἀποκρύπτεσθαι τὸν στρατηγόν, μᾶλλον μὲν οὖν ἐς τὰ ἔξω ἰέναι τῆς πόλεως καὶ ἐς ὧσιν γίνεσθαι τῶν βαρβάρων· καὶ φαρμάκῳ τινὶ τὸ ἔλκος περιστείλας ἀφήσιν αὐτόν. καὶ δὴ προελθὼν ὁ Βῶνος ἀγχοῦ τε τῶν βαρβάρων γενόμενος ἐφάνη σφίσι. τότε οἱ πρέσβεις τοιάδε ἀμοιβαίῳ τῷ λόγῳ ἔφασαν· ταῦτα ἡμῖν, ὦ Ῥωμαῖοι, διαλεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς ὁ τῶν Ἀβάρων ἐκέλευσε δεσπότης· μὴ μοι μέμψιν τινὰ ποιήσασθε πόλεμον ἀραμένω· ὑμεῖς γὰρ πρῶτοι τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου δεδώκατε. πολλοῖς γὰρ πόνοις ὁμιλήσας καὶ ἀποδημίας οὐχ ἥκιστα ποιησάμενος μόλις ἐχειρωσάμην ταυτηνὴ τὴν χώραν, καὶ ὑμεῖς ἀφείλεσθέ με βιαίως αὐτήν. πρὸς τοῖς καὶ τὸν Οὐσδίβαδον τῷ τῶν δοριαλῶτων ἀνήκοντά μοι νόμῳ ἔχετε λαβόντες. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὕβρεις ἐς τὰ μάλιστα πικρὰς ὁ καθ' ὑμᾶς κατέχευε μοι βασιλεὺς, οὐ μόνον ἅπαξ ἢ δὶς, ἀλλὰ καὶ πολλάκις, τῶν δεόντων τε οὐδὲν ἡβουλήθη διαπράξασθαι. εἰ τοίνυν τοιαῦτα πρὸς ὑμῶν ἡδικημένος τοῖς ὅπλοις ἐχρησάμην, οὐδαμῶς ὑπάρχω μεμπτέος. καὶ νῦν οὖν, εἴ γε βούλεσθε περὶ σπονδῶν τε καὶ εἰρήνης ἡμῖν θέσθαι λόγους, ἐτοιμότατα ἔχομεν, ἐν ὑμῖν τε κείσθω προτιμῆσαι τὸ συνοῖσον καὶ τὰ εἰρηναῖα πρὸ τοῦ πολέμου ἐλέσθαι. πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ Βῶνος· πρότεροι μὲν ἡμεῖς οὐκ ἠρξάμεθα πολέμου· οὐδὲ γὰρ καθ' ὑμῶν ἡλάσαμεν, ἐς τούναντίον μὲν οὖν σὺ κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἡλασας, λοιπὸν δέ, ὅτι καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν βουλῇ ἐποίησας χρήματά σοι ἐπιδοῦναι· τοιγαροῦν καὶ παρέσχε τοῖς κατὰ σὲ πρέσβεσιν. ἐπεὶ δὲ κατενόησεν αὐθαδιζόμενον καὶ ὑπὲρ αὐτὴν δήπου τὴν βαρβαρικήν ἀλαζονείαν ἐξωγκωμένον ῥήματά τε ὑπερήφανα σημάναντα καὶ τῆς σῆς δυνάμεως καθυπέρτερα, τηνικαῦτα καὶ αὐτὸς ἄτε ἀγχίνους ἐπετέλεσε τὰ οἰκεῖα. καὶ τὸ νῦν δὲ ἔχον ἡμέτερόν ἐστιν ὡς βασιλέα στείλαι οὐς ἂν σὺ βουλευθεῖς πρέσβεις τοὺς βεβαιώσοντας τὰ περὶ τῆς εἰρήνης. ^[45]

14 (50) μὴδὲ γὰρ ἐν ἡμῖν εἶναι νόμιζε κἂν γοῦν φθέγγασθαι τι, μήτι γε καὶ ἐτέρως <ἢ> καθὰ βασιλεῖ τῷ ἡμετέρῳ δοκεῖ διαπράξασθαι. ταῦτα Βώνου εἰρηκότος, εὖ ἔχειν ἔδοξε τῷ Βαιανῷ τὰ ῥήματα. ἐσήμανε δὲ αὐθις· ἐπειδὴ τὰ ἐς ὁμαιχμίαν ἐπόμενά μοι ἔθνη αἰσχύνομαι, αἰδῶς τέ με ἔχει, εἴ γε πάντῃ ἄπρακτος ἐνθένδε ἀναχωρήσω μὴδὲν τι ὀνήσας ἑμαυτόν, ὡς ἂν μὴ οὖν δόξω μάτην πεποιηκέναι καὶ ἀκερδῇ τὴν ἐπιχείρησιν, βραχέα μοί τινα πέμψατε δῶρα. καὶ γὰρ ἐν τῇ Σκυθίᾳ περαιωθεὶς οὐδὲν ὀτιοῦν ἐκομισάμην, καὶ τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ κἀντεῦθεν ἥκιστα ὠφεληθέντα με ἀπελεύσεσθαι. Βώνῳ δὲ τῷ στρατηγῷ καὶ τοῖς ὅσοι γε ἀμφ' αὐτόν (ἦν δὲ ὁ τῆς πόλεως

μέγιστος ἱερεύς) ἔδοξεν εὐλογον μὲν εἶναι τὸ προτεινόμενον· οὐδὲ γὰρ πλεῖστα ἐβούλετο κομίσασθαι, ἀλλ' ἄχρι δίσκου ἑνὸς ἀργυροποιήτου καὶ ὀλίγου χρυσίου, ἔτι γε μὴν καὶ ἀμπεχονίου Σκυθίου. πλὴν ἐδεδίσαν οἱ περὶ Βῶνων ἰδιοβουλῆσαι καὶ οὐχὶ γνώμη τοῦ αὐτοκράτορος ἅπαντα διαπράξασθαι. ἀντεσήμαναν τοιγαροῦν αὐτῷ ὥς νῦν ἔχομεν βασιλέα φοβερὸν τε καὶ ἐμβριθέστατον, καὶ οὐκ ἀνεξόμεθα οὐδὲ ὅσα οἷόν τέ ἐστι διαλαθεῖν αὐτὸν ἐπιτελέσαι αὐθαιρέτως, ἄλλως τε δὲ ἡμεῖς, ἅτε ἐν ἐκστρατεύματι τυγχάνοντες, οὐκ ἐπιφερόμεθα χρημάτων περιουσίαν, ἢ μόνον στρατιωτικὴν ἐφεστρίδα, ἣν γε δήπου καὶ περιβεβλήμεθα, ἔτι τε τὰ ὄπλα. δωροφορῆσαι δὴ οὖν τῷ τῶν Ἀβάρων ἡγουμένῳ ἐξ ὧν ἐνταῦθα ἤκομεν ἔχοντες εὐτελῶν, ἄθρει, ὦ Χαγάνε, μὴ καὶ ὕβρις πέφυκέ τις. ἀξιότιμον δέ, καθὰ ἔφην, ὥδι οὐκ ἔχομεν· τὰ γὰρ τιμαλφέστερα τῶν ἐφοδίων ἡμῖν ἐν ἐτέροις ὑπάρχουσι τόποις καὶ ὡς πορρωτάτω ἡμῶν. εἰ οὖν ὁ καθ' ἡμᾶς αὐτοκράτωρ φιλοφρονήσεται σε δώροις, οὐκ ὀκνήσομεν δήπου καὶ ἡμεῖς γεγηθότες τε καὶ τῷ βασιλεῖ ἐπόμενοι ταῦτα διαπράξασθαι, καθ' ὅσον οἰοί τέ ἐσμεν, ὥσπερ φίλῳ προσφερόμενοι καὶ ὁμοδούλῳ. πρὸς ταῦτα ἀγανακτήσας ὁ Βαιανὸς σὺν ὄρκῳ ἠπέλιπεν ἢ μὴν στράτευμα ἐκπέμψειν τὴν Ῥωμαίων ἐπιδραμούμενον. καὶ δὴ τοῦ στρατηγοῦ κατάδηλον αὐτῷ πεπονηκότος, ὡς ἐξέσται μὲν οἱ ποιεῖν ὅσα ἂν δυνήσοιτο, εἰδέναι δὲ ὡς οὐ πάντως ἐπ' ἀγαθῷ τῶν στελλομένων ἔσται ἢ ἐπιδρομή, αὐτὸς ἔφη ὅτι τοιούτους ἐπαφίησιν τῇ Ῥωμαϊκῇ ὥς, εἰ καὶ συμβαίῃ γε σφίσι θανάτῳ ἀλῶναι, ἀλλ' ἔμοιγε μὴ γενέσθαι τινὰ συναίσθησιν. καὶ δὴ παρεκελεύσατο δέκα χιλιάδας τῶν Κοτριγούρων λεγομένων Οὐννων διαβῆναι τὸν Σάον ποταμὸν καὶ δηῶσαι τὰ ἐπὶ Δελματίαν, αὐτὸς δὲ ζὺν πάσῃ τῇ κατ' αὐτὸν πληθύνει διελθὼν τὸν Ἰστρον ἐς τὰ τῶν Γηπαίδων διέτριβεν ὅρια. Ὅτι αὐθις ἦλθε Ταργίτιος βουλόμενος πρεσβεύσασθαι ὡς βασιλέα, ἐκεῖνά τε ἔφη τῷ βασιλεῖ καὶ ἤκουσε πρὸς αὐτοῦ ἅπερ καὶ ἄλλοτε. ^[85]

15 τὴν τε γὰρ πόλιν τὸ Σίρμιον ἐβούλετο πρὸς Ῥωμαίων κομίσασθαι ἅτε οἰκεῖον ὃν αὐτῷ κτῆμα, ἐξότε τὰ τῶν Γηπαίδων ὑπ' αὐτοῦ διέφθαρτο πράγματα, ἔτι τε καὶ τὰ χρήματα, ἅπερ Ἰουστίνος τοῖς Οὐννοις ἐφ' ἐκάστῳ ἐνιαυτῷ ἐδίδου· καί, οἷα μὴδὲν εἰληφότων αὐτῶν ἐκ τῶν παροιχομένων ἐτῶν, ἅπαντα ὁμοῦ Ταργίτιος εἰσπράττειν ἡξίου οὕτω τε λοιπὸν τὰς ἐνιαυσιαίας συντάξεις ἐρρωμένας κατατιθέναι Ῥωμαίοις. πρὸς γε καὶ τὸν Οὐσδιβάδον ἐζήτηι οἷα προσήκοντα τῷ τῶν δοριλήπτων αὐτῷ θεσμῷ. καὶ ἕτερα δέ τινα προεβάλλετο ὁ Ταργίτιος ὑπερηφανίας ἀνάπλεα, ὧν οὐδένα λόγον ἐποιεῖτο ὁ βασιλεὺς· ἀλλὰ γὰρ τὰ τε λεγόμενα πρὸς αὐτοῦ ἀπεφλαύριζε καὶ μὲν οὖν βασιλικῶς ἐχρῆτο τοῖς ῥήμασιν. ἐπὶ τούτοις οὖν διάφοροι πρεσβεῖαι φοιτήσασαι, ὡς διηνύσθη πλέον οὐδέν, διαφῆκε τὸν Ταργίτιον ὁ βασιλεὺς εἰρηκῶς αὐτῷ στέλλειν ἐκεῖσε Τιβέριον αὐτοκράτορα στρατηγὸν περὶ τοῦ παντὸς διαλεχθόμενον καὶ βεβαιώσοντα τὰ ἕκαστα. Ὅτι ἄλλα τε πολλὰ αἵτια ἐγένοντο τοῦ πολέμου Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν, τὸ δὲ γε μᾶλλον ἀναπτερῶσαν Ἰουστίνον ὄπλα κινήσαι κατὰ Περσῶν τὸ ἔθνος οἱ Τοῦρκοι ἐγένοντο. ^[15]

16 οἷδε γὰρ ἐσβάλλοντες ἐς τὴν Μηδικὴν τῆς τε γῆς ἔτεμον, ἔστειλαν δὲ καὶ ὡς Ἰουστίνον πρεσβεῖαν ἐφ' ᾧ συνεκπολεμῶσαί γε αὐτὸν Πέρσαις, κοινῇ τε καθελεῖν ἐξαιτοῦντες ἀμφοτέρων τοὺς δυσμενεῖς καὶ τὰ Τούρκων μᾶλλον ἀσπάσασθαι οὕτω γὰρ ἂν τῇ μὲν Ῥωμαίων, τῇ δὲ Τούρκων ἐπιτιθεμένων ἐν μέσῳ τὰ Περσῶν διαφθαρῇ. ταύταις ταῖς ἐλπίσιν ἐπηρμένος Ἰουστίνος ῥαδίως ὤετο τὴν Περσῶν καταστρέψασθαι δύναμιν καὶ ἐς τὸ μὴ εἶναι ξυνελάσειν. καὶ οὖν ὡς οἷόν τε ἦν ἐν βεβαίῳ ἔξειν αὐτοῦ τὴν πρὸς Τούρκους φιλίαν ἅπαντα παρεσκευάζετο. Ὅτι αὐθις οἱ Ἀβαροὶ πρεσβεῖαν ἔστειλαν ὡς Ῥωμαίους καί, περὶ ὧν πολλάκις, περὶ τῶν αὐτῶν ἐπρεσβεύοντο. ^[10]

17 ὡς δὲ οὐδὲν ὑπήκουον οἱ Ῥωμαῖοι, (οὐ γὰρ Ἰουστίνον τὸν αὐτοκράτορα ἤρεσκε) τὸ τελευταῖον τοῦ Ἀψίχ ἐς πρεσβεῖαν ἐληλυθότος ξυνήρесе Τιβερίῳ καὶ τοῖς περὶ τὸν Ἀψίχ παρασχεθῆναι γῆν

τοὺς Ῥωμαίους, ἵνα κατοικίζεσθαι μέλλοιεν οἱ Ἄβαροι, εἴ γε τῶν παρὰ σφίσιν ἀρχόντων λήψονται τοὺς παῖδας ὁμηρεύοντας. καὶ οὖν τὰ τοιάδε Τιβέριος ἐσήμνη βασιλεῖ. ἀλλὰ γὰρ τῷ αὐτοκράτορι οὕτι ἐδόκει τοῖς πράγμασι τῶν Ῥωμαίων εἶναι λυσιτελέσ· οὐκ ἄλλως δὲ εἰρηνεύσειν ἔφασκεν, εἴ γε μὴ αὐτοῦ δῆτα τοῦ Ἀβάρων ἡγουμένου λάβοι τῶν παίδων τινὰς ἐς ὁμήρους. Τιβερίῳ δὲ οὐ ταῦτα ἐδόκει· ἐγνωμάτευσεν γὰρ ὥς, εἴ γε τῶν παρὰ Σκύθαις ἀρχόντων λήψονται τοὺς παῖδας, οἷα εἰκός, βουλευομένου τοῦ Χαγάνου τὰ ξυντεθειμένα παρώσασθαι, οὐ συγχωρήσειν ποτὲ τῶν ὁμηρευόντων τοὺς πατέρας. Τιβέριος μὲν τοιαῦτα ὑπῆρχε γνώμης, βασιλεῖ δὲ οὐχ οὕτως ἐδόκει· ἀλλὰ γὰρ δήπου καὶ ἐνεμέσιζε τοῖς Ῥωμαίων στρατιάρχαις τὸν πόλεμον ἀναβαλλομένοις, συλλαβαῖς τε ἐχρήτο ὥς αὐτοὺς διαγορευούσαις ὥς δέοι τοῖς βαρβάροις ἐνδείκνυσθαι ὅτι γε δήπου Ῥωμαίοις οὐχὶ ἐς τὸ ἀβροδίατον ὁ βίος, ἄλλως δὲ ὥς φιλοπόλεμοί τέ εἰσι καὶ φερέποναι. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς ἔριδος ἐνίκα, καὶ ὁ πόλεμος ἡπειλεῖτο, Τιβέριος ἐσήμνη Βώνῳ ἐν γράμμασι φυλάξασθαι τὰς διαβάσεις τοῦ ποταμοῦ. Ὅτι μετὰ τὴν νίκην τῶν Ἀβάρων, ἡττηθέντος Τιβερίου τοῦ στρατηγοῦ, μετὰ τὰς ξυνθήκας συνήρесе πρεσβεύσασθαι ὥς τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα. ^[20]

18 καὶ δὴ Τιβέριος ξυναπέστειλε τῇ πρεσβείᾳ Δαμιανὸν ταξίαρχον ἐσήμνεν τε τῷ βασιλεῖ ἅπαντα τὰ ξυνενεχθέντα, καὶ περὶ ὧν βούλεται τὸ Ἀβαρικόν. καὶ ἐσπείσαντο τελέως Ῥωμαῖοί τε καὶ Ἄβαροι. Ὅτι τῶν Ἀβάρων σπεισασμένων καὶ ἐς τὰ οἰκεῖα ἀπερχομένων, οἱ Σκαμάρεις ἐγχωρίως ὀνομαζόμενοι ἐνεδρεύσαντες ἀφείλοντο ἵππους τε καὶ ἄργυρον καὶ ἐτέραν ἀποσκευήν. ^[5]

19 τούτου ἕνεκα πρεσβεῖαν ἔστειλαν αὐθις ὥς Τιβέριον, τῶν κεκλοφόντων πέρι ἐπιμεμφόμενοι, ἔτι καὶ τὰ ἀφαιρεθέντα ἀνακομίσασθαι βουλόμενοι. καὶ δὴ ἀνερευνηθέντες οἱ τὴν κλοπὴν εἰργασμένοι ἐν φανερῷ τε γενόμενοι, μοῖράν τινα ἀπεκατέστησε τοῖς Ἀβάροις. Ὅτι τοῦ δεκάτου ἔτους ἀνυσθέντος τῶν πεντηκοντουτίδων σπονδῶν, μετὰ τὴν σφαγὴν Σουρήνα, ἐν τούτῳ ὁ Περσῶν βασιλεὺς στέλλει Σεβόχθην ἄνδρα Πέρσῃ ἐς πρεσβεῖαν ὥς Ἰουστίνον τὸν βασιλέα, τῶν ἐν Περσαρμενίᾳ μὲν ξυνενεχθέντων ἄγνοιαν δῆθεν ὑποκρινόμενος, ἄλλως δὲ τὸ συντεταγμένον Ῥωμαίους κατατιθέναι χρυσίον βουλόμενος, οἷα δὴ τῆς δεκαετίας περαιωθείσης, ἥς τὰ χρήματα ὑφ' ἐν ἐκομίσατο, εἶτα ἐμπεδώτατα ξυνεστάναι τὴν εἰρήνην, καθά που ἐνεγέγραπτο ἐν ταῖς ξυνθήκαις. ^[5]

20 σφόδρα γὰρ ἐν ἀρχαῖς ἐτάραξε Χοσρόην αἰσθόμενον ὥς βασιλεὺς Ῥωμαίων πρὸς πόλεμον ὥρμητο τὰ εἰρηναῖα παρῳσάμενος, ἐδεδοίκει τε μὴ πως ἐκ μεγάλης παρασκευῆς ἐπιθοιτό τε αὐτῷ, καὶ ἄλλως οὐχ ἥκιστα φροντίδα ἐτίθετο εἰς ἔσχατον γῆρας ἐληλακῶς καὶ ἥδη ἐκλελυμένος ταῖς ὁρμαῖς τοῦ πολέμου, ὥστε ἐρρῶσθαι τὰ εἰρηναῖα καὶ ὥσπερ ἀμέλει πατρῶν κτῆμα τοῖς γε αὐτοῦ παισὶν ἀσάλευτά τε καὶ ἄτρωτα καταλιπεῖν. Σεβόχθην μὲν οὖν Ἰουστίνος φοιτήσαντα ἐς τὰ βασίλεια οὕτι μάλα προσίετο, ἐπεὶ καὶ ἄλλως, ἥνικα εἰσῆλθε κατὰ δὴ τὸ εἰωθὸς τὸν αὐτοκράτορα προσκυνήσων, χαμαὶ ῥίψαντος ἑαυτόν, οὕτω ξυμβάν, ὁ πῖλος, ὃς ἐπὶ τῇ κεφαλῇ κατὰ τὸ νενομισμένον Πέρσαις ἐπέκειτο, ἐς τοῦδαφος ἔπεσεν. τούτῳ αἰσῶντι συμβόλῳ χρησάμενοι οἱ ἐν τέλει καὶ ὁ δῆμος ταῖς κολακείαις τὸν βασιλέα ἐπτέρωσαν, ὥς ὅσον οὐπω ὑποπεσεῖται γε αὐτῷ ἡ Περσίς. τῷ τοι ἄρα Ἰουστίνος ἐπηρμένος τε ἦν ταῖς ἐλπίσι καὶ μετεωρίζετο τῇ διανοίᾳ τὰ κατὰ νοῦν ῥᾶστα ἐκβήσεσθαι οἰόμενος. Σεβόχθην δὲ οὖν ἀγγείλαντα ἐφ' οἷς παρεγένετο ὁ βασιλεὺς περιεφρόνησέ γε αὐτόν καὶ ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποιεῖτο τὸν ἄνδρα. ἔφη τοιγαροῦν ὥς αὐτόν ὥς ἡ φιλότης χρήμασι βεβαιουμένη οὐκ ἀγαθή· (αἰσχροὶ γὰρ καὶ ἀνδραποδώδης ὦνητή τε ἢ τοιάδε) φιλίαν δὲ τὴν ἰσόρροπὸν τε καὶ οὐχὶ κερδαλέαν ὀρίζεσθαι, ἐν ᾗ καὶ τὸ βέβαιον παραπέπηγε φύσει τινί. πρὸς τοῖσδε ἀνεπυθάνετό γε πρὸς αὐτοῦ μήτι καὶ περὶ τῆς κατὰ σφᾶς Ἀρμενίας βούλοιτο διαλέγεσθαι. Σεβόχθης δὲ οὖν ἀπεκρίνατο ἀκηκοέναι μὲν τὸν αὐτοῦ βασιλέα ὥς ἀνὰ τὰ ἐκείνη βραχεῖα τις ἐγένετο ταραχή, στείλαι δὲ ὅμως τινὰ τὸν δυνάμενον ἐν κόσμῳ θέσθαι τὰ γεγενημένα καὶ τὸν θόρυβον

καταπαύσοντα. Ἰουστῖνος δὲ Περσαρμενίους προφανέστατα ἔφη εἰσδέξασθαι Περσῶν ἀποχωρήσαντας, καὶ οὐ περιόψεσθαι σφᾶς ἀδικουμένους οἷα δὴ ὁμογνώμονας τὰ εἰς θεόν. Σεβόχθης δὴ οὖν ἐν Πέρσαις ἀγχίνους τε ἅμα καὶ νομίζων τὰ περὶ τὸ θεῖον οὐκ ἄλλως ἢ καθὰ νομίζουσι Χριστιανοί, ἐπιμελέστατά πως ἐδεῖτο τοῦ βασιλέως Ἰουστίνου μὴ κινήσαι τι τῶν ἐν κόσμῳ, ἐν νῷ δὲ βαλέσθαι τὸν πόλεμον, οὕτως ἄδηλον πρᾶγμα καὶ οὐτι ἐπὶ ῥητοῖς εἰωθότα χωρεῖν, καὶ ὅτι δὴ, εἴ γε οὕτω τύχοι, καὶ κρατούντων Ῥωμαίων ἐς τούναντίον αὐτοῖς περισταίη τὰ τῆς νίκης. ἐσιόντες γὰρ ἐς τὴν Περσῶν καὶ ἐπὶ μακρότατον ὁδοιπορίας ἐλαύνοντες εὐρήσουσιν ἅπαντάς γε δήπου περὶ τὸ θεῖον οὐκ ἄλλως ἢ περ αὐτοὶ ἐσπουδακότας ὥς, εἴγε ἔλαιντο τοὺς τοιούσδε ἀποκτινύναι, οὐδὲν ἦττον αὐτοὶ πάλιν ἡττηθήσονται. οὐ δὴτα οὖν χρεῶν κατὰ Χριστιανῶν τοὺς ὁμοδόξους θήγειν τὰ ξίφη. ἀλλὰ γὰρ τοῖς οὕτω λίαν ὁμαλοῖς τε καὶ ἐπιεικέσι λόγοις Ἰουστίνος οὐκ ὤετο χρῆναι ἔσσεσθαι πειθήνιος. ἔφη δὲ ὥς, εἴ γε πειραθείη δάκτυλον ἕνα κινήθῃν βασιλεὺς Περσῶν, πῆχυν αὐτὸς κινήθήσεται, καὶ ὥς ἐς τὴν Περσῶν ἐλάσοι· θαρρεῖν τε ὥς, εἰ πρὸς πόλεμον ὁρμήσοι, καθελεῖ τε Χοσρόην καὶ αὐτὸς βασιλέα χειροτονήσοι Πέρσαις. ^[45]

20 (50) οὕτω τοίνυν ὑπερόρια εἰπὼν ἀπέπεμψε Σεβόχθην. Βιβλίου β’.

21 Ὅτι ἐπεὶ Ἰουστῖνος τὰς φρένας παρεκόπη καὶ Τιβέριος ἀνεδέξατο διοικεῖν τῆς πολιτείας τὰ πράγματα, ἐν ἀπόρῳ ἦσαν αὐτός τε Τιβέριος καὶ ἡ βασιλὶς Σοφία ὅπως διάθοιντο τὰ τῶν πολέμων. ἀλλὰ γὰρ ἔλυσεν τὸ ἄπορον σφῶν βασιλεὺς ὁ Περσῶν ὥς τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα στείλας Ἰάκωβον, ὃς τὰ Περσικὰ ῥήματα τῇ Ἑλληνίδι φωνῇ διασαφηνίζειν ἠπίστατο. συννοήσας γὰρ ἐς ἔσχατον ὥς νῦν ἐλπίδος οἱ Ῥωμαῖοι κατολισθήσαντες ἡδιστον μὲν ἂν ἔχοιεν ἐπὶ ταῖς οἰαίσοις ξυνηθῆκαις διαλυσαὶ τὸν πόλεμον, οὐ μὴν θαρρῆσαι πρεσβείαν τινὰ στεῖλαι διὰ τὸ οὐκ εὐπρόσωπον εἶναι τὸν ἀρξάμενον πολέμου ἀπάρξασθαι καὶ ἱκετείας προτερήσας οὖν ὁ Περσῶν βασιλεὺς τὴν αἰσχύνην προανείλε καὶ τῷ κατεπτηχότῃ τῆς γνώμης αὐτῶν ἐπενόησε πρόφασιν, ὥς ἂν ἔλθοιεν ἐς λόγους αἰτησόμενοι μεθ’ ἱκετηρίας εἰρήνην. στέλλει τοίνυν Ἰάκωβον ἄμεινόν πως βουλευσάμενος, ὥς οὐ πώποτε ἂν εὐκλεέστερον Πέρσαι τὸν πρὸς Ῥωμαίους κατάθοιντο πόλεμον· τοσαῦτα γὰρ ἐνδώσειν Ῥωμαίους, ὅσα ἂν ἐθελήσωσι Πέρσαι αὐτοί. ἡ δὲ σταλεῖσα πρὸς αὐτοῦ ὥς Ἰουστίνον ἐπιστολὴ οὐτε τῆς ἡλικίας ἦν τοῦ Περσῶν βασιλέως, μειρακιώδης οὕσα παντοίως, οὐτε δὲ ἄλλου τινὸς οἶμαι ἐμφρονεστάτου. ἕτερον γὰρ τὸν ὄντιναοῦν ἀπαυθαδίζεσθαι οὐκ ἄπο τρόπου ἦν· ἐκεῖνον μέντοι οὐ βρενθῆσθαι ἴσως ἐχρῆν οὐδὲ ὑπαγόραν τινὰ εἶναι καὶ ἀπειρόκαλον. ἡ γὰρ ἐπιστολὴ ὕβρεων τε μεστὴ καὶ ὄνειδισμοῦ καὶ μεμεθυμένων ῥημάτων ὑπῆρχεν. καὶ ἡ μὲν ἐπιστολὴ ὑπερηφανίας τε ἦν καὶ ἀλαζονείας πλήρης· εἰσάγεται δ’ οὖν Ἰάκωβος, οὐ μὴν ὥς Ἰουστίνον ἄτε νοσώδη τυγχάνοντα, ἀλλὰ γὰρ ὥς τὴν βασιλίδαν, ἐπεὶ αὐτὴ ξὺν Τιβερίῳ ἅπαντα ἔπραττεν. ἀναλεξαμένη τοίνυν τὸ γράμμα ἐπηγγείλατο καὶ αὐτὴ στέλλειν τὸν πρεσβευσόμενον ὥς βασιλέα Περσῶν καὶ ἀμφὶ τῶν ὁπωσοῦν κεκινήμενων διαλεχθισόμενον. στέλλεται δ’ οὖν Ζαχαρίας, ἐν τοῖς βασιλείοις καταταττόμενος ἰατροῖς, ἐπιφερόμενος γράμμα ἐκ τῆς βασιλίδος. Ὅτι ἐπὶ Τιβερίου Καίσαρος οἱ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὶ εἰσβολὴν ἐς Ἀλβανίαν ποιησάμενοι καὶ ὁμήρους λαβόντες Σαβείρων καὶ Ἀλανῶν καὶ ἄλλων ἐθνῶν ἦκον ἐς Βυζάντιον. ^[30]

22 ἀφικομένους δὲ ἐν Βυζαντίῳ τοὺς πρέσβεις τῶν ἐνδεδωκότων ἑαυτοὺς Ἀλανῶν τε καὶ Σαβείρων ὁ Καῖσαρ δέχεται ἐπιεικῶς καὶ πάνυ φιλανθρώπως, πυθόμενός τε παρ’ αὐτῶν, ὅποσα χρήματα αὐτοῖς ἐδίδου ὁ Περσῶν βασιλεὺς, δεδωκώς τε ἐξουσίαν σφίσιν ἐς ὅσον ἠβούλοντο ἐξᾶραι τῇ ψευδολογίᾳ τὸ χρῆμα καὶ τῷ κόμπῳ τάληθες ἐπικαλύψαι, διπλάσια τούτων ἔγωγε παρέξω, ἔφη, τοῖς τε ἐν τέλει ὑμῶν, πρὸς δὲ δὴ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς. ἐπὶ τούτοις ἥσθησάν τε οἱ βάρβαροι καὶ ἐδόκουν χάριν εἶδέναι τῷ κρείττονι ἀνθ’ ὧν ὑπήκοοι Ῥωμαίων ἐγένοντο. ἡγγελλον δὲ ὥς ὁ Σαβεῖρ ἀπέστη οὐκ ἐς μακρὰν ὀλίγα τε φροντίσας τῶν ὁμήρων Πέρσαις

προσετέθη. τοῖς μὲν οὖν πρέσβεσιν αὐθις ἐν συνουσίᾳ γενόμενος ὁ Καῖσαρ τὰ ὅσα ἀρμόδια διελέχθη καὶ ἔφη τοὺς τε προσχωροῦντας αὐτῷ ἔκοντὶ μάλα εὐεργετήσῃν, τοὺς δὲ γε οὐ βουλομένους καὶ ἄκοντας ἔξῃν ὑπὸ τὴν αὐτοῦ χεῖρα βία καὶ δυνάμει. Ὅτι τῶν στρατηγῶν δηοῦντων τὴν Περσῶν Ἀρμενίαν, ἐν τούτῳ παρεγένετο Ναδῶης, ἐς τὴν λεγομένην σμικρὰν χειροτονηθεὶς πρεσβείαν, πρὸς Χοσρόου ἐκπεμφθεὶς· ὃς τῆς διὰ Θεοδώρου τοῦ Βάκχου πρεσβείας ἔδοξεν ἀμοιβαίαν ἀποκομίζειν ἐκ τοῦ Χοσρόου ἀγγελίαν, κυρίως δὲ ὡς ἐτοιμότατα ἔχοι καὶ αὐτὸς στεῖλαι τοὺς ἄρχοντας κατὰ δὴ τὰ ὅρια τῆς ἔω, ὡς ἂν ἐν τῷ αὐτῷ γενόμενοι τοῖς ἐκ Ῥωμαίων ἐκπεμφθησομένοις σκοπήσοιεν τε καὶ διασκέψοιντο ὅπως χρή τὰ ὅπλα καταθέσθαι, ἀνακρινομένου τούτου πρώτου τίς ἄρα πολιτεία τῆς λύσεως τῶν πεντηκοντουτίδων σπονδῶν αἰτία ἐγένετο. ^[10]

23 ὧτινί γε δήπου ἐμφρονέστατά πως ἀπεκρίνατο ὁ Καῖσαρ, ὡς πρεσβυτέρῳ τυγχάνοντι βασιλεῖ Περσῶν αὐτὸς ἔτι νέος ὢν καὶ ὅσον ἐπὶ τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας Χοσρόου παῖς καθεστὼς ἔτοιμος εἴη ἐφ' ὅπερ ἂν ἐκεῖνος ἡγήσοιτο ἔπεσθαι οἱ, καί, εἴτε τὰ ξίφη βούλοιο εἴτε τὴν ἡσυχίαν, ἀκολουθήσειν. ἀποπέμψας οὖν ἐπὶ τοῖς τοιοῖσδε τὸν Ναδῶην ὁ Καῖσαρ οὐκ ἐς μακρὰν καὶ αὐτὸς ἔστειλε κατὰ τὴν ἐφ' ἃν τοὺς εὖ διαθήσοντας τὰ ἀμφίβολα, ἐς ταῦτόν συνελυσομένους τοῖς Περσῶν ἡγεμόσιν. ἦσαν δὲ οἱ σταλέντες Θεόδωρος ὁ Πέτρου, ὃς τῶν ἐν τῇ αὐλῇ καταλόγων πρὸ τοῦ γενόμενος ἡγεμὼν τηνικαῦτα τῶν βασιλεῖ ἀνειμένων προειστῆκει θησαυρῶν, οἳ γε ἀπὸ τῆς δαψιλείας τῇ Ῥωμαίων προσαγορεύονται φωνῇ (λαργοὺς γὰρ οἱ Λατῖνοι τὸ δαψιλὲς ὀνομάζουσιν)· Ἰωάννης τε καὶ Πέτρος, ἄμφω τῇ τῶν ὑπάτων τετιμημένω ἀξίᾳ, πρὸς γε καὶ Ζαχαρίας ἐν τοῖς βασιλείοις καταταττόμενος ἱατροῖς. οἳ δὴ γενόμενοι ἐς Κωνσταντίναν πόλιν τῆς μεταξὺ τῶν ποταμῶν ἀνέμενον ἐλευσόμενον ἐκ τοῦ Χοσρόου ἐς τὰ περὶ Νίσιβιν καὶ τὸ Δάρας Μεβῶδην τὸν Σανναχοερύγαν, ὃ δὴ τὸ κύρος τῶν περὶ τὴν εἰρήνην ἐπέθηκε Χοσρόης. κατ' αὐτὸν δὲ τὸν χρόνον καὶ Ἀστέριος, εἷς τῶν βασιλείων διαιτητῶν, οὓς δὴ ἀντιγραφέας ἀποκαλέσους, δοριάλωτος ὢν ἀνῆρέθη ὑπὸ Χοσρόου φωραθεὶς ὡς κρύβδην ἐγεγράφει βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων ἐπιθέσθαι κεκακωμένοις νῦν Πέρσαις. Μεβῶδου δὲ ἀφικομένου ἐν τοῖς ὁρίοις, ἅμιλλα μὲν τις γέγονε πρότερον αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἀμφὶ Θεοδώρῳ καὶ Ζαχαρίᾳ περὶ τοῦ ὅποι δέον ποιήσασθαι τὴν ξυνέλευσιν. Ῥωμαῖοι μὲν γὰρ ἠξίουσαν ἐν τοῖς τελοῦσιν ὑπὸ τὸ Δάρας χωρίοις οἷα δὴ οἰκείους καθεστῶσι συγκροτεῖσθαι τὴν ἐκκλησίαν· ἀτὰρ οἱ Πέρσαι ἔφασκον, ἐπεὶ ἡ πόλις αὐτοῖς τῷ θεσμῷ τοῦ πολέμου ὑπεκλήθη, οὐκ ἄπο τρόπου καὶ τὰ ὅσα γε ὑπὸ τὴν πόλιν ἀρμόζειν αὐτοῖς, καὶ οὐ δέον ἐκεῖσε ξυνιέναι, οἷα μὴ καθεστῶτων ὁροθεσίων. μετὰ γοῦν ταῦτα, οὕτω δοκοῦν ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι, ξυνῆλθον ἐν τῷ δὴ λεγομένῳ Ἀθραήλων· πρὸς τοῖς καὶ οἱ ἐπιχώριοι ἄρχοντες πολιτείας ἀμφοτέρας. καὶ τοίνυν προυτίθεσαν ἅς γε δήπουθεν ὦντο κατ' ἀλλήλων τὰς πολιτείας ἔχειν αἰτίας, ὡς τῆς ἐτέρας τὴν ἐτέραν ἄδικά τε καὶ οὐχ ὅσια εἰργασμένης παρασπονδησάσης τε καὶ πόλεμον ἄδικον ἐλομένης. πλείστων δὲ ὅσων ῥημάτων ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν, ὡς πῃ ἔτυχεν, ἐρριμμένων, χύδην τε προουσῶν τῶν δικαιολογιῶν τῷ ἕκαστον ἐθέλειν τῇ κατ' αὐτὸν πολιτείᾳ, οἷα εἰκός, εὐνούστατον ἑαυτὸν ἀποφῆναι, τέλος ἐς δημηγορίαν πρώτοι Ῥωμαῖοι κατέστησαν. Ὅτι οἱ πρέσβεις ξυνελθόντες τε καὶ εἰς ἓν γενόμενοι κατὰ δὴ τὰ ὅρια τῆς ἔω ἐξ ἀμφοτέρας πολιτείας τὴν εἰρήνην ὅπως βεβαιωθῆναι δέον διασκεψόμενοι, γλαφυρά τε καὶ ποικίλα ῥήματα ἕκαστοι ἀπορρίψαντες εἰπόντες τε καὶ ἀκηκοότες τὰ ὅσα χρεῶν, τυχὸν καὶ τὰ ὅσα μὴ χρεῶν, τέλος ξυνῆκαν οἱ πρέσβεις περὶ μὲν τοῦ διαρραγῆναι τὰς σπονδὰς τίς αἴτιος καὶ οὐ, τὸ τοιόνδε σιγηθῆναι, διερευνῆσαι δὲ τρόπον ὅτῳ ἐμπεδωθήσεται τὰ εἰρηναῖα τοῦ λοιποῦ καὶ αἱ ἀμφήριστοι πολιτεῖαι κατάθωιντο τὰ ὅπλα. ^[5]

24 εὐθὺς οὖν Μεβῶδου κατὰ τὰς πρώην ξυνθήκας, αἱ γε ξυνέστησαν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, τὰς τριάκοντα χιλιάδας τῶν νομισμάτων φήσαντος χρήναι τοὺς Ῥωμαίους τῇ

πολιτεία Περσῶν κατατιθέναι ἂν ἔτος, ἔτι γε μὴν ἀποχωρῆσαι Περσαρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας, πρὸς δέ γε καὶ αὐτοὺς τοὺς ὅσοι γε αἴτιοι τῆς ἀποστάσεως ἀποδοθῆναι βασιλεῖ τῶν Περσῶν χρησιμῶν σφίσι ταῖς προσηκούσαις φωναῖς, τοσαῦτα τοῦ Μεβῶδου κατατείναντος, οἱ τῶν Ῥωμαίων πρέσβεις, τὸ τοιόνδε ἐκ τοῦ Καίσαρος παρεγγυηθὲν αὐτοῖς, αὐτίκα οἷγε τοῦτο αὐτὸ οὐδὲ τοῦνομα προσίεσθαι ἔφασαν τῆς εἰρήνης, εἶπερ ἐπὶ συντελείᾳ τινὶ καὶ ἄτε ἐς φόρου ἀπαγωγὴν Πέρσαι ἐλπίζοιεν Ῥωμαίους ἔξειν τοῦ λοιποῦ· μηδὲ γὰρ ἀνέξεσθαι τοῦ τοιοῦδε τὸν Καίσαρά τι παρασχέσθαι μήτε μὴν ὥσπερ ἀμέλει ὦνιόν τι χρῆμα πρίασθαι τὴν εἰρήνην. οὕτω δὴ γὰρ εἰ ἔσοιτο, οὐτὶ εἶναι μόνιμον οὐδὲ βεβαίαν. χρῆναι τοίνυν Ῥωμαίων ἔλεγον οἱ πρέσβεις πρότερον τοῦ τοιοῦδε ἀπειπεῖν οὕτω τε ἐφ' οἷς δέοι τὰ τῆς εἰρήνης προῖέναι διασκέψασθαι. καὶ αὐθις ἕκατι τοῦ τοιοῦδε τερθρείας λόγων ἀπερριμμένης πολλῆς ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν, καὶ οὐχ ὑποχαλόντων ἐν ἀρχῇ τῶν Περσῶν, ἀλλ' ἢ τὰς ἀνέκαθεν τριάκοντα χιλιάδας τοῦ χρυσοῦ νομίσματος ἢ προσάπαξ ὥς χρὴ μέγα τι καταθέσθαι δικαιολογουμένων, τὸ τελευταῖον ἔδοξεν ὁ Μεβῶδης ἐπιδεικνύναι δῆθεν αὐτοῖς ἐκ τοῦ κατ' αὐτὸν βασιλέως γράμμα ἄρτι σταλέν, ἐν ᾧ περιείχετο ὥς χάριν τῆς πρὸς Καίσαρα φιλίας ἀνέχοιτο καὶ χρημάτων ἐκτὸς ἐξ ἰσοτιμίας ἀναρρῶσαι τὴν εἰρήνην. τοῦτο ἐπεὶ [οἱ] κατὰ τὴν βασιλίδαν διεθρυλήθη πόλιν, ἅπαντες ἀνεπετρώθησάν τε καὶ ἐδόκουν οἱ τε ἐν τέλει καὶ ὅσος ἕτερος ὅμιλος ἤδη ἀργήσιν τὰ ξίφη καὶ ἐμπεδῶτα καθέξιν τὴν εἰρήνην, ἐπεὶ καὶ ὁ Καῖσαρ Περσαρμενίας τε καὶ δὴ Ἰβηρίας αὐτῆς ἐτοιμότητά εἶχε παραχωρῆσαι Πέρσαις, σαφέστατα ἐξεπιστάμενος ὥς οὐπώποτε ἐνδώσοιεν τοσαύτης ἐστερημένοι χώρας, οὐδέ γε εἰ τελέως κατολισθήσοι καὶ ἐξίτηλα ἔσοιτο τὰ πράγματα Περσῶν. τοὺς μέντοι γενεάρχας Περσαρμενίων, ἀλλὰ γὰρ καὶ τοὺς τῷ γένει σφῶν ἠνωμένους, καὶ ἀπλῶς τὸν ὄντιναοῦν, οἱ γε αὐτομολήσαντες ἦσαν ὥς Ῥωμαίους, οὔτε ἐκδώσειν, ἀλλ' οὐδὲ ἐτέρως ἐμπεδῶσειν ἔφασκε τὴν εἰρήνην, εἴ γε μὴ ἄδεια ἔσοιτο τοῖς βουλομένοις Περσαρμενίων τε καὶ Ἰβήρων τὴν σφετέραν ἐκλιπόντας ἀνασκευάσασθαι ἐς τὴν Ῥωμαίων. λόγον γὰρ οὐχ ἥκιστα ἐποιεῖτο πολὺν ὁ Καῖσαρ τῶν ὁμωμοσμένων ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως τοῖς Περσαρμενίοις καὶ τοῖς μεταχωρήσασιν Ἰβήρων. ὠμωμόκει γὰρ ὁ βασιλεὺς ὥς καθ' ὅσον οἶόν τέ ἐστιν αὐτῷ ἅπαντα ἀνακινήσειν τρόπον, ὥς ἂν καὶ αὐτὴν γε δήπου τὴν θρεψαμένην σφᾶς ποιήσεται ὑποχείριον· εἰ δέ γε ἄχρι τέλους οὐτὶ ἔσοιτο δυνατὸς πρὸς τὸν πόλεμον ἀνθέξιν, ἀλλὰ τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως καὶ τοὺς τῷ αἵματι σφίσι προσήκοντας, ξυνελόντα δὲ εἰπεῖν τοὺς ὅσοι βούλονται Ῥωμαϊκῆς μετασχεῖν πολιτείας, οὐπώποτε ποιήσεσθαι ἐκδότους. ^[45]

24 (50)

ἐδόκει δὲ καὶ βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἦδεσθαι ἐπὶ τοῖς, ὥς ἂν Ῥωμαῖοι μὲν ἐκστήσονται τῆς Περσῶν Ἀρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας, ἐξουσίαν δὲ αὐτὸς προσνέμοι, ὅποι ἐθέλουσιν οἱ τῇδε οἰκήτορες ἰέναι, οὐτὶ ἄπο τρόπου γε, οἶμαι. ἡπίστατο γάρ, πλὴν ὀλιγίστων τῶν ἐν τέλει, οἱ τῆς ἀποστάσεως ἦρξαν, ὥς οὐδεὶς Περσαρμενίων καὶ Ἰβήρων πόθῳ τῆς θρεψαμένης, ὃς φύσει τοῖς ἀνθρώποις ἐνιζάνει τε καὶ προσπέπηγεν, ἀνασκευάσοιτο ἐς τὴν ὀθνεϊάν· ἄλλως τε καὶ ἅμα ἤλπιζε τοῦ πολέμου λωφήσαντος ἐν δέοντι θέσθαι τὰ περὶ Περσαρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας. αἶδε γὰρ αὐτῷ αἰ χῶραι πάμποροί τε ὑπῆρχον καὶ πλεῖστα ἐσὶ ἐδασμοφόρου. τοιγαροῦν διὰ ταῦτα ἤρεσκε τὸν βασιλέα Περσῶν ἐπὶ τοῖσδε τὸν πόλεμον καταθέσθαι. προσῆλθε δὲ τῷ Καίσαρι διανοεῖσθαι, ὥς ἂν τὸ λοιπὸν μηδεμίαν ὑπολείποιτο τοῦ πολέμου αἰτία, τῆς Περσαρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας ἕκατι τὴν πόλιν τὸ Δάρας παρὰ σφῶν ἀντιλήψεσθαι, ἥκιστα μὲν τοῦ κερδαλέου χάριν· οὐ γὰρ δὴ τι τὸ Δάρας ἢ πόλις ἐς ἕτερόν τι ὀνησιφόρος ἢ τῷ ἀσφαλέστατα ἔχειν καὶ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίους ἐφᾶς ὥσπερ τι ἔρυμα προβεβλήσθαι. ἅμα οὖν τὸ ἀτύχημα ἀκέσασθαι βουλόμενος τῷ ἀπειληφέναι Ῥωμαίους τὰ οἰκεῖα, ἅμα δὲ καὶ μηδὲ ἓνα σπινθήρα τοῦ πολέμου καταλιπεῖν ἐθέλων, ἔγνω ἀνασῶσασθαι τὸ Δάρας ἢ χρήμασιν ἡγουν ἐτέρῳ τρόπῳ τινί. περὶ μὲν οὖν τοῦ χρῆναι ἐξ ἰσοτιμίας τὴν εἰρήνην προελθεῖν, πρὶν ἢ διακριθῆναι τὸν ἐν Ἀρμενίᾳ πόλεμον, ἐδόκει καὶ ξυνέθεντο Πέρσαι. μελλόντων δὲ ὅσον οὕτω παραχωρῆσαι Ῥωμαίοις καὶ τοῦ Δάρας ἢ οὐδενὸς

ἤγουν ὀλιγίστης χρυσίου ποσότητος, εὐδηλον ὃν πρότερον ἀφισταμένων Ῥωμαίων Περσαρμενίας καὶ Ἰβηρίας, ἐν ᾧ τὰ τοιάδε οἱ ἐξ ἑκατέρων διαλεγόμενοι πρέσβεις, γέγονε τὰ κατὰ τὴν ἐν Ἀρμενίᾳ ξυμπλοκήν, ἐν ᾗ προσπταίσαντες οἱ Ῥωμαῖοι μεγάλως παρὰ πολὺ τῆς ἐλπίδος ἐς τὸ ἤττον ὠλίσθησαν. διὸ δὴ τῶν Περσῶν ταῖς εὐπραγίαις ἐπηρμένων, ὁ σφῶν βασιλεὺς ἔφασκεν ὅλως περὶ τὸ τὴν πόλιν τὸ Δάρας ἐνδοῦναι Ῥωμαίοις μὴ ἐνδέξασθαι λόγον τινά. αὐτὸς μὲν γὰρ κατὰ τὸν κοινὸν τοῦ πολέμου θεσμὸν βίᾳ καὶ δυνάμει ἐξελεῖν καὶ προσκτήσασθαι τὸ Δάρας ἀπισχυρίζετο· τοὺς δέ γε Ῥωμαίους Περσαρμενίᾳ τε καὶ Ἰβηρίᾳ ἐπιστῆναι παρασπονδήσαντας, πρὸς δέ γε καὶ ἀφηνιάσαντας τοὺς ταύτη οἰκοῦντας ἀπὸ Περσῶν ὑποδέξασθαι. καὶ τοίνυν αὖθις ὁ βάρβαρος θρασὺς τε καὶ ὑψαύχην ἦν, καὶ μὲν οὖν ἐπὶ τοῖς ξυνενεχθεῖσιν ἐβρενθύετο μέγα ἠπείλυσέ τε καὶ πρὸ τοῦ πέρατος τῶν τριῶν ἐτῶν τῆς ἡδὴ ξυνεστώσης ἐκεχειρίας, ἥς ἐντὸς ἐδόκει τὴν εἰρήνην ἀνὰ τὴν ἔω ἐρῶσθαι, τὰ ὅπλα κινήσειν, καὶ κατ' αὐτὴν γε δήπου τὴν πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα χώραν ξυγκροτήσιν τὸν πόλεμον πρότερον καταθέμενον Ῥωμαίοις τὸ ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ἀνακωχῆς δεδομένον χρυσίον, ἥνικα Ζαχαρίας ὁ ἱατρὸς καὶ τότε ἐμπεδώσας ὑπῆρχεν. ἔφασκε δὲ τὰ χρήματα ἀποδώσειν κατὰ τοσοῦτον, καθ' ὅσον ἐνέλιπε τῇ τριετίᾳ· εἴτα οὕτως πολέμου ἀπάρξεσθαι αὖθις. ταύτην οὖν Μεβῶδου οἶα δὴ ἐκ βασιλέως Περσῶν ἀπαγγείλαντος τὴν γνώμην, οἱ τῶν Ῥωμαίων ἄρχοντες παραβήσεσθαι μὲν οἶδε τὰς ξυνθήκας ἥκιστα ἔλεγον· οὐδὲ γὰρ ξυντετάχθαι ἐν ταῖς ἐξεῖναι θατέρῳ βουλομένῳ τῶν μερῶν <ἦ> τοῦ χρυσίου παντὸς ἤγουν μοίρας τινὸς ὡς τὸν παρασχόμενον ἀναδραμούσης διαρρηγνύναι τὰς σπονδὰς. ^[95]

24 (100)

ὅμως δ' οὖν περὶ τούτων αὖθις ἐν ἀπορρήτῳ ἀλλήλοις Μεβῶδης τε καὶ Ζαχαρίας ἐν τῷ αὐτῷ ξυνερχομένῳ διελεγέσθην, ἐκοινολογοῦντό τε καὶ προυτίθεσαν τὰ ὅσα ἄμφω τῷ ἄνδρῳ ὦντο χρῆναι εἰρῆσθαι· ἐπειρῶντό τε ἄτερος ἑτέρου ὅπως ξυνέλθοιεν ἐς καταλλαγὰς αἱ πολιτεῖαι. καὶ Μεβῶδης μὲν ἰσχυρότατά πως ἀπομνύμενος ἦν, ὡς βούλεται τῷ Καίσαρι χρησιμώτατα ἐξυπηρετήσασθαι καὶ μὲν δὴ ἐπιτηδειότατός οἱ εἶναι· Ζαχαρίας δὲ <ἤρετο> εἰ οἶόν τε εἴη λαθραιότατα καὶ ἥκιστα ἐξεπισταμένου τινὸς ὑπὲρ τῆς πόλεως τοῦ Δάρας ῥητόν τι παρασχέσθαι χρυσίον. Ζαχαρίας δὲ ἔφασκε τὰ τοιάδε, ἐπιτετραμμένον αὐτῷ πρὸς τοῦ Καίσαρος, οὐκ ἐς τὸ ἐμφανές, οὐδὲ μὴν ἑτέρου ἐξεπισταμένου τινὸς ἢ Μαυρικίου τοῦ Παύλου ἐς τὰ μάλιστα εὐνούστατα ὡς τὸν Καίσαρα ἔχοντος, ὃς ἐν τῷ τότε τὸν βασιλεῖον ἰθύνειν ἐκκληρώσατο λόγον· ὥστε ἀμέλει μὴδὲ πρὸς τῶν βασιλείων γραφῶν τὰ περὶ τοῦ τοιοῦδε γεγράφθαι τῷ μάλα ἐν παραβύστῳ εἶναι τὰ βεβουλευμένα τῷ Καίσαρι. γράφει δ' οὖν Ζαχαρία, ὡς εἴποις σὺ Μεβῶδης λύτρα δῆθεν τοῦ Δάρας τὸν βασιλέα κομίσασθαι Περσῶν, αὐτῷ πεισθήσεται ὁ Καῖσαρ τὰ χρήματα καταθήσειν, καὶ δὴ οὐκ ἐς ἀναβολήν. ταῦτα τοίνυν Ζαχαρίου, εἰ καὶ μὴ ἀναφανδόν, ὑπαινιττομένου δὲ ὅμως τῷ Μεβῶδῃ, οὐδὲν ὅγε ἔφασκε περὶ τούτου ἐπιτετράφθαι πρὸς τοῦ βασιλέως Περσῶν, οὐδὲ μὴν ἀνέξεσθαι ὅλως ἐπὶ χρήμασι μεταθεῖναι τὸ Δάρας. διεβεβαιοῦτο <δὲ> ἔμπης καὶ ὅρκους τισὶν ἐπετίθει τὸ πιστόν, ὡς, νῦν εἰ προέλθοιεν αἱ ξυνθήκαι, ὕστερον αἰτοῦντι τῷ Καίσαρι δώσειν ὥσπερ ἐξαίρετόν τι δῶρον τὸν βασιλέα Περσῶν τὴν πόλιν. πρόδηλος οὖν ἦν ἐντεῦθεν μὴ ἐρρωμένα φρονῶν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ἀλλὰ πόρρω τῆς ἀληθείας φθεγγόμενος βουλόμενός τε Ῥωμαίους μὲν ἀμαχητὶ ὑπαναχωρῆσαι τῆς Περσαρμενίας καὶ Ἰβηρίας, τελευταῖον δὲ ἀμφὶ τοῦ Δάρας αἰτεῖν καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἥκιστα τυγχάνειν, εἴτα τὴν ἐν ὑστέρῳ βουλήν, καθὰ δήπου τὸ περιφερόμενον ἐκεῖνό φησι, μὴ ἔχειν ἰσχύν, ὥσπερ καὶ Σουανίας πέρι ἐν τῷ πρὸ τοῦ ἡπατήθη Πέτρος ὑπὸ τοῦ Ζίχ. ὁμοίως οὖν καὶ ὁ Μεβῶδης ἠβούλετο δράσειν. ἐπεὶ δὲ ἑώρα Ζαχαρίαν ἐσὸτι ἐμφρονέστατον, καὶ οὐχ οἶόν τε ὃν αὐτῷ παρακρούσασθαι τὸν ἄνδρα, ὁ δὲ τὴν ἑτέραν ἐτράπετο, ὡς ἂν τρόπῳ τῷ ἀπάτῃ περιέλθοι τοὺς Ῥωμαίους, ἐπὶ χρόνον γάρ τινα ξυνῆι ἐς ταῦτό τοις ἀμφὶ Ζαχαρίαν ἐλπίδας ὑποστρωννύς, ὡς ἔσοιτο εἰρήνην, καὶ ὡς ἐπινεύσοι ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἐνδοῦναι Ῥωμαίοις τὸ Δάρας, ταύτη

οἰόμενος ἐκλύσειν τὴν ἐς τὸν πόλεμον προθυμίαν τοῦ Καίσαρος, καὶ οὖν ἐν τοιοῖσδε τριβομένου τοῦ χρόνου, καὶ τῶν ἐξ ἑκατέρας πολιτείας πρέσβων περὶ ταῦτα ἐνησχολημένων, οὕτω τε φερομένου τοῦ ἔφου πολέμου ἐπ' ἀδήλοις, κατὰ δὲ τὸ τέταρτον ἔτος Τιβερίου Κωνσταντίνου Καίσαρος βασιλείας ἐν τῇ Θράκῃ ξυνηνέχθη τὸ Σκλαυηνῶν ἔθνος μέχρι που χιλιάδων ἑκατὸν Θράκην καὶ ἄλλα πολλὰ λήσασθαι. Ὅτι ὁ Καῖσαρ ἔστειλε κατὰ τὴν Ἰταλίαν χρυσίον συχνὸν ἄχρι κεντηναρίων τριάκοντα, ἅτινά γε δήπου Παμφρόνιος ὄνομα, ἀξίωμα βασιλέως πατὴρ, ἐκομίσατο, ἐκ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης κατὰ δὴ τὴν βασιλίδα τηνικαῦτα ἀφιγμένος ἐπὶ τούτῳ, ἐφ' ᾧ δεήσεις τῷ Καίσαρι προσαγαγεῖν τῇ Ἰταλίᾳ ἐκτετρυχωμένη ταῖς τῶν Λογγιβάρδων ἐπιδρομαῖς ἐπαμῦναι. ^[5]

25 ὁ δὲ Καῖσαρ, ἐπεὶ αὐτῷ ὁ πόλεμος ὁ Περσικὸς ἅπαντα ἦν καὶ ἐνέκειτό γε ὅλος, ἐκεῖσε στρατιὰν οὐχ οἷός τε ἦν ἐκπέμπειν, οὐδὲ μὴν ἅμα τῇ ἔῳ καὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν πολεμητέα γε αὐτῷ εἶναι ἐδόκει. χρήματα δὲ ἄλλως ἐπέδωκε Παμφρονίῳ, ἐφ' ᾧ τινὰς τῶν ἡγεμόνων τοῦ Λογγιβάρδων ἔθνους, εἴ πως γε ἔσται αὐτῷ δυνατόν, πείσοι τοῦ κέρδους ἰμείραντας μεταβαλέσθαι ὡς Ῥωμαίους ζῶν τῇ κατ' αὐτοὺς δυνάμει, καὶ τοῦτο μὲν τῇ Ἰταλίᾳ μὴ ἐνοχλεῖν, τοῦτο δὲ καὶ κατὰ τὴν ἔω πολεμῆσιόντας καὶ τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατείᾳ ἐπικουρῆσαι. ἀπειθούντων δὲ τῶν Λογγιβάρδων, οἵα εἰκός, τὴν ἐτέραν ἰέναι, καὶ τινὰς τῶν Φραγγικῶν ἡγεμόνων διὰ τῆς τῶν χρημάτων ἐπιδόσεως ἐταιρίσασθαι καὶ ταύτῃ ἐκλειῆναί τε καὶ ἐκτρίψαι τῶν Λογγιβάρδων τὴν δύναμιν. Ὅτι οἱ Μηδοὶ δεδιότες τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐμβολὴν κατὰ τῆς Περσῶν ὅσον οὕτω ἐσομένην καὶ ἐπανιόντες τὸ λεγόμενον Θαυρνάριος φρούριον, χηρεῦον Ῥωμαϊκῆς ἐπικουρίας, ἐν κατοχῇ ἐποιήσαντο· καὶ ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν μηδὲν τὸ παράπαν τῆς ἀναισχύντου τῶν σπονδῶν συγχύσεως ἄξιόν τι πορισάμενοι, μήτε μὴν μέγα τι Ῥωμαίους βλάβαντες, ὡς ὑπωπτεύθησαν τὴν ἀρχήν. ^[5]

27 Ὅτι Τανχοσδρῶ σαφῶς ἐξεπιστάμενος καὶ αὐτὸς τὴν Χοσρόου βουλήν, ὡς Μεβῶδης ἀναπτερώσας αὐτὸν εἶη μὴ μεῖναι τὸ πέραν τῶν τριετηρίδων σπονδῶν, αἶ γε ἀμφὶ τῆς ἔω ἐμπεδωθεῖσαι ἐτύγχανον, καὶ ὅτι οὕτω δοκοῦν αὐτῷ ἀναμφιβόλως ἐμβαλεῖν αὐτόν τε Μεβῶδην καὶ Σαπῶν τὸν Μαιράνου κατὰ τῆς πρὸς τὴν ἔω τῶν Ῥωμαίων ἐπικρατείας, εἴτε προστεταγμένον οἱ τοιάδε ἐκ Χοσρόου εἴτε καὶ αὐτομάτως τοῦτο σκοπῶν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὥσπερ ἀμέλει δευτέραν ἀφείδς ἄγκυραν, ἐκτραπείς ἀπὸ τοῦ Κιθαρίζον ὥρμησε καὶ αὐτὸς κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἐν ἀνατολῇ χώρας ἀπὸ τῶν Ἀρμενίας ἐμβολῶν, διπλὴν ἐκεῖσε τὴν ταραχὴν ποιησόμενος. Ὅτι πολιορκούντων Ῥωμαίων τὸ Χλωμάρων καὶ προσβολὰς ἐν κύκλῳ ποιουμένων τάς τε ἐλεπόλεις μηχανὰς περιστησάντων, πρὸς δέ γε καὶ ὑπονόμους ἔνερθεν ὑπορυττόντων ἐς τὸ ἀφανές, στέλλει Βιγγάνης ὡς Μαυρίκιον τόν τε τοῦ φρουρίου ἀρχιερέα. ^[10]

28 .. Χριστιανοὶ γὰρ ἦσαν οἱ τῆς Ἀρζανηνῆς ἅπαντες. ταύτῃ τοι, ὡς αἰδοῦς ἀξιοθησόμενον πρὸς Ῥωμαίων Χριστιανῶν ὄντων τὸν προεστῶτα τῶν ἱερῶν τοῦ Χριστοῦ, ἰκετεύειν ἐπέτρεψε τῷ μυσταγωγῷ εἰληφότας ὁπόσος ἦν αὐτοῖς χρυσός τε καὶ ἄργυρος ἀπαναστῆναι καὶ μὴ πέρα πονεῖν. οὔτε γὰρ ἐνδώσειν ποτὲ Βιγγάνου τὸν ἥλιον ὀρῶντος τοὺς ὅσοι γε ἐς τὸ Χλωμάρων εἰσὶ Ῥωμαίοις ἑαυτούς, προσμενόντων τε τῇ πολιορκίᾳ Χριστιανῶν ἔσσεσθαι τὸ διαφθειρόμενον πλῆθος, καὶ ἀσεβήσιν Ῥωμαίους πρὸς θεὸν περιορῶντας ἀναιτίως τοὺς ἔνδον ἀπολλυμένους. ταῦτα Βιγγάνης ἐδήλου. Μαυρίκιος δὲ πολλά τε καὶ ἐπαγωγὰ τῷ ἱερεῖ διαλεχθεὶς καὶ τοῖς ἅμα αὐτῷ πρὸς ἰκετείαν ἀφιγμένοις, πίστεις τε εὐνοίας πρὸς τοῦ ἱερέως εἰληφώς, ἀπαγγέλλειν ἐκέλευσε Βιγγάνῃ ὡς, εἴπερ ἑαυτὸν ἐνδώσοι Ῥωμαίοις, ἀξιώματός τε μεῖζονος ἢ περ ἐφ' οὗ νῦν ἐστὶ παρὰ Πέρσαις ἀξιοθήσεται πρὸς Ῥωμαίων, κτήσεώς τε διπλασίας καὶ ἄλλης εὐπορίας γενήσεται κύριος. καὶ ἕτερα δέ, ὅποσα ἦν ἐφορκά, εἰπὼν ἀφήσιν αὐθὶς ἔνδον τοῦ φρουρίου γενέσθαι τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ζῶν αὐτῷ. ἀλλὰ γὰρ ὁ Βιγγάνης εὐνούστατα ἔχων ὡς βασιλέα

Περσῶν καὶ ἐς τὴν κατ' αὐτὸν πολιτείαν, ἔτι γε μὴν τῷ χώρῳ πίσυνος, ἥκιστα ταῖς μεγίσταις ὑποσχέσεσι Μαυρικίου τὰ ὧτα ὑπέσχε καὶ ταῦτα βάρβαρος ὢν οὐκ ἀφηνίασε τοῦ πρέποντος, τὴν δὲ ἐξ ἀρχῆς δουλείαν τιμιωτέραν ἡγήσατο πλούτου. στέλλει δὲ αὐθις τὰ ἐξ ἀγιστεῖαν τοῦ θεοῦ ἀνειμένα, περιρραντήριά τε καὶ ἐκπώματα καὶ ἄλλα ὅσα τιμαλφέστατα σκεύη, ὡς Μαυρίκιον, καθάπερ ἀμέλει λύτρα τοῦ φρουρίου ταῦτα ὑποδέχεσθαι ἀντιβολῶν τὴν πολιορκίαν καταλύσοντα. ἀτὰρ ὁ στρατηγός, ἐπειδὴ ταῦτα ἐθεάσατο, οὐ προσήκατο, καίτοι ἐρίτιμα τυγχάνοντα· ἥξειν γὰρ ἔφασκεν οὐ τὰ ἱερὰ σκυλεύσων οὔτε μὴν Χριστῷ μαχησόμενος, ἀλλὰ σὺν Χριστῷ πολεμήσων καὶ μάλλον ἐξαιρησόμενος τοὺς ὁμοδόξους πρὸς τῶν οὐκ ὀρθὰ φρονούντων Περσῶν. εἴτα ἐν ἀπορρήτῳ ἔλεξε τῷ ἱερουργῷ ὅσα ἐχρῆν, συνεχώρησέ τε αὐθις εἶσω γενέσθαι τοῦ φρουρίου. ὡς δὲ ἐπανῆκε τὸ τελευταῖον ὁ ἱερεὺς ὁ βάρβαρος καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν ἐς τὸ ἰθὺ τῆς γνώμης ἐφθέγγετο, ἐς τὸν ἀνάντιον μὲν οὖν τὰ Περσῶν ἐπεφώρατο ἀσπαζόμενος, ξυλλαμβάνεται μὲν ὅγε καὶ οἱ ζὺν αὐτῷ, αὐθις <δὲ> ἐγκελευσμένου τοῦ στρατηγοῦ εἶχοντο τῆς πολιορκίας οἱ Ῥωμαῖοι. Ὅτι Ἰταλία ὑπὸ τῶν Λογγιβάρδων σχεδὸν ἅπασα ἐπεπόρθητο. ^[35]

29 διὸ δὴ καὶ ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἅμα ἱερεῦσιν ἐκ τοῦ προεστῶτος [τῆς] ἐν Ῥώμῃ τῶν ἱερῶν πεμφθέντων τινῶν, παρεγένοντο πρεσβευόμενοι ὡς τὸν αὐτοκράτορα τοῖς ἐκεῖσε μέρεσιν ἐπαρκέσαι. ἀλλ' ὁ Περσικὸς πόλεμος ἐν Ἀρμενίᾳ τε κατὰ ταῦτόν τε καὶ ἐς τὰ περὶ τὴν ἐῶαν ζυνεστηκώς τε καὶ οὐκ ἀπολήγων, μάλλον μὲν οὖν ἐπὶ τὰ μείζονα δυσχερῆ ἐκτεινόμενος, οὐδεμίαν ἀξίολογον συνεχώρησε στρατιὰν τὸν αὐτοκράτορα οὐδὲ μὴν ἀποχρῶσαν τοῖς ἐκεῖσε πράγμασι δύναμιν στείλαι. ὅμως δὲ καὶ ἐκ τῶν παρόντων τε καὶ ἐνδεχομένων στρατεύματι τι ζυναγείρας ἔστελλεν ὁ βασιλεὺς καὶ τὴν ἄλλην ἐτίθετο ἐπιμέλειάν τε καὶ σπουδὴν, εἴ πως τινος τῶν ἡγουμένων τοῦ Λογγιβάρδων ἔθνους δεξιώσεται δώροις ὑποπείθων καὶ μεγίστας ἐπαγγελλλόμενος χάριτας, ἥδη τε πλεῖστοι τῶν δυνατῶν μετετίθεντο ὡς Ῥωμαίους τὴν ἐκ τοῦ αὐτοκράτορος ὠφέλειαν προσδεχόμενοι. Ὅτι Βαιανὸς ὁ τῶν Ἀβάρων Χαγάνος οὐδεμιᾶς ἀφορμῆς ἢ σκήψεως λαβόμενος οὐδὲ ψευδῇ γοῦν κατὰ Ῥωμαίων αἰτίαν ἀξιώσας τινὰ συνθεῖναι, ἀλλὰ γὰρ καὶ κατὰ τόδε ὁμοίως τὸ ἔτος Ταργίτιον πρὸς βασιλέα στείλας, ὡς τὰ συνταχθέντα κομίσαιτο τῶν χρημάτων (ὀγδοήκοντα δὲ χιλιάδες ὑπῆρχον εἰς ἔτος ἕκαστον νομισμάτων), ἐπειδὴ τὸν τε ἄλλον φόρτον, ὃν ἐκ τῶν χρημάτων ἐνεπορεύσατο, καὶ τὸ χρυσίον ἔχων ἐπανῆκεν ὡς αὐτόν, ἐκεῖνος ἀναισχυντότατα καὶ βαρβαρώτατα ἄφνω παραλύσας τὰς συνθήκας, ἃς πρὸς Τιβέριον τῆς Καίσαρος ἐπιβάντα τύχης εὐθὺς ἐν ἀρχαῖς ἐποίησατο, καὶ πανστρατιᾷ κινήσας ἀφικνεῖται κατὰ δὴ τὸν Σάον ποταμὸν μεταξὺ Σιρμίου πόλεως καὶ Σιγγηδόνας. ^[10]

30 καὶ γεφυροῦν ἐπεχείρει τὸν ῥοῦν, ἐπιβουλεύων μὲν Σιρμίῳ τῇ πόλει καὶ παραστήσασθαι ταύτην βουλόμενος, δείσας δὲ μὴ διακωλυθεῖν πρὸς τῶν Ῥωμαίων τῶν ἐπιφυλαττόντων ἐν Σιγγηδόνι καὶ τὴν ἐκ πολλοῦ τοῦ χρόνου πεῖράν τε καὶ ἐπιστήμην αὐτῶν ἐν ταῖς διαπλευούσαις τὸν ποταμὸν ναυσὶν ὑπειδόμενος, βουλόμενός τε πρὸς <τοῦ> τὴν βουλὴν ἐς τὸ φανερόν ἐκπεσεῖν τὸ ἐγχείρημα. τελεώσασθαι, πλοῖα συναγείρας κατὰ τὴν ἄνω Πανωνίαν εἰς τὸν Ἰστρον πολλὰ βάρεα, καὶ οὐ κατὰ λόγον τῆς ναυπηγικῆς τέχνης, ὅμως ἐκ τῶν ἐνόντων μακρὰς συμπηξάμενος στρατιώτιδας ναῦς καὶ πολλοὺς ἐν αὐταῖς ἐπιβίβασας ὀπλίτας ἐρέτας τε οὐ κατὰ κόσμον ἀλλὰ βαρβαρικῶς τε καὶ ἀνωμάλως ταῖς κώπαις τύπτοντας τὸ ὕδωρ, κινήσας ἀθρόον ταῖς τε ἐπακτρίσι κατὰ τὸν ποταμὸν, καὶ αὐτὸς μετὰ πάσης τῆς Ἀβάρων στρατιᾶς πεζῇ διὰ τῆς Σιρμιανῆς πορευόμενος νήσου, παραγίνεται κατὰ τὸν Σάον ποταμὸν. διαταραχθέντων δὲ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις Ῥωμαίων καὶ τὸ ἐγχείρημα συννοησάντων, τοῦ τε ἐν Σιγγηδόνι στρατηγοῦ Σήθου τοῦνομα στείλαντος πρὸς τὸν Χαγάνον καὶ ἐπερωτῶντος ὃ τι δὴ καὶ βουλόμενος, εἰρήνης βεβαίας τε καὶ φιλίας συνεστῶσης αὐτῷ τε καὶ Ῥωμαίοις, πρὸς τὸν Σάον

ἀφίκετο ποταμόν, ἅμα δὲ λέγοντος ὡς οὐ περιόψεται γεφυροῦν ἐπιχειροῦντος αὐτοῦ τὸν ποταμόν, οὐκ ἐπιτρέποντος ὅλως τοῦ αὐτοκράτορος οὐ κατὰ Ῥωμαίων τι μηχανώμενος ἔφη βούλεσθαι πηγνύναι τὴν γέφυραν, ἄλλως δὲ κατὰ Σκλαυνηῶν χωρεῖν, καὶ διαπεραιούμενος τὸν Σάον ἐπιβαίνων τε ἐς τὴν Ῥωμαίων αὐθις τὸν Ἰστρον διαβήσεσθαι κατ' αὐτῶν, πλοίων αὐτῷ πολλῶν παρὰ τοῦ Ῥωμαίων αὐτοκράτορος ἐς τὴν διάβασιν παρασκευαζομένων· τοῦτο γὰρ δὴ καὶ πρότερον πρὸς χάριν τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως πρᾶξαι καὶ πολλὰς αἰχμαλώτων μυριάδας ἐκ τῆς Ῥωμαίων γῆς Σκλαυνηοῖς δεδουλωμένων ἐλευθέρας αὐθις Ῥωμαίοις ἀποδοῦναι. νῦν δὲ ὑβρίσθαι μὲν ἔλεγε πρὸς αὐτῶν οὐ βουλομένων τὸ συνταχθὲν τηνικαῦτα τέλος παρὰ σφῶν καθ' ἕκαστον ἔτος ἐπ' αὐτὸν κατατιθέναι, καὶ πρέσβεις δὲ Ἀβάρων σταλέντας πρὸς αὐτῶν ἀνηρῆσθαι, διὰ ταῦτά τε ἤκειν ἐς τὸν Σάον. καὶ ἐπὶ τούτῳ πρέσβεις ἐκέλευε δέξασθαι παρ' αὐτοῦ τὸν Σῆθον σταλησομένους δι' αὐτοῦ ὡς τὸν αὐτοκράτορα καὶ αἰτήσοντας παρασκευάσαι κατὰ τὸν Ἰστρον αὐτῷ τὰ πλοῖα διαπεραιοῦσθαι μέλλοντι κατὰ Σκλαυνηῶν, ὁμνύειν τε ἔλεγεν ἔχειν ἐτοίμως τοὺς νομιζομένους μεγίστους παρὰ τε Ἀβάροις καὶ Ῥωμαίοις ὄρκους, ὡς οὐδεμίαν τινὰ κατὰ Ῥωμαίων ἢ κατὰ τῆς Σιρμίου πόλεως μηχανώμενος βλάβην, ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοῦ ἔθνους τῶν Σκλαυνηῶν ἐφόδῳ τὴν γέφυραν βούλοιο πῆξασθαι. ^[45]

30 (50)

ταῦτα οὐ πιστὰ μὲν οὔτε Σῆθος αὐτῷ οὔτε τοῖς ἐν Σιγγηδόνι ἐδόκει Ῥωμαίοις· ὅμως δὲ οὔτε παρασκευὴν ἱκανὴν ἔχειν οἰόμενοι, στρατιωτῶν τε ὀλίγων αὐτοῖς παρόντων καὶ δρομάδων νεῶν πολλῶν οὐ παρουσῶν, οἷα τῆς κινήσεως ταύτης ἐξαίφνης τε καὶ ἀπροσδοκῆτως γενομένης, ἅμα τε τοῦ Χαγάνου διαπειλεῖν ἀρξαμένου καὶ διαμαρτύρασθαι, ὡς αὐτὸς μὲν ταῖς πρὸς Ῥωμαίους συντεθειμέναις αὐτῷ περὶ τῆς εἰρήνης ἐμμένοντι συνθήκαις, κατὰ δὲ τῶν ἑαυτοῦ τε καὶ Ῥωμαίων πολεμίων Σκλαυνηῶν χωρῶν οὐκ ἀφέξεται τοῦ ἔργου τῆς γεφυρώσεως· εἰ δέ τις θαρρήσοι Ῥωμαίων ἐν γοῦν ἀφεῖναι βέλος κατὰ τῶν ἐπιχειρούντων πηγνύναι τὴν γέφυραν, γινώσκειν αὐτοὺς ὡς αὐτοὶ τῆς αἰτίας τῆς τῶν σπονδῶν ἥρξαντο καταλύσεως, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἄτε ἐκπολεμώσαντας αὐτοὺς τὸ Ἀβάρων ἔθνος μὴ μέμφεσθαι ὃ τι ἂν παρ' αὐτῶν ἢ Ῥωμαίων ἡγεμονία πάθῃ. ταῦτα δείσαντες οἱ ἐν Σιγγηδόνι τοὺς ὄρκους γοῦν αὐτὸν ὁμνύναι προεκαλοῦντο. καὶ ὃς παραυτίκα τοὺς τε Ἀβαρικοὺς ὥμνυνεν ὄρκους ξίφος σπασάμενος καὶ ἐπαρασάμενος ἑαυτῷ τε καὶ τῷ Ἀβάρων ἔθνει παντὶ ὡς, εἰ κατὰ Ῥωμαίων τι μηχανώμενος γεφυροῦν βουλεύοιτο τὸν Σάον, ὑπὸ ξίφους μὲν αὐτός τε καὶ τὸ Ἀβάρων ἅπαν ἀναλωθεῖν φύλον, τὸν δὲ οὐρανὸν ἄνωθεν αὐτοῖς καὶ τὸν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ θεὸν πῦρ ἐπαφήσειν, καὶ τὰ πέριξ ὄρη καὶ τὰς ὕλας αὐτοῖς ἐπιπεσεῖσθαι, καὶ τὸν Σάον ποταμὸν ὑπερβλύσαντα συγκαλύψειν αὐτούς. τοιαῦτα βαρβαρικῶς ἀπομοσάμενος ὁ Χαγάνος νῦν, ἔφη, καὶ τοὺς Ῥωμαίους ὄρκους ὁμνύναι βούλομαι. καὶ ἅμα ἥτει παρ' αὐτῶν, τί δὴ πιστόν τε καὶ σεβάσμιον ἔχειν νομίζοιεν, καθ' οὗ τοὺς ὁμνύντας τὴν τοῦ θεοῦ μῆνιν, ἣν ἐπιорκοῖεν, οὐκ ἐκφεύξεσθαι. παραχρῆμα οὖν ὁ τῆς Σιγγηδόνης πόλεως τὴν ἀρχιερωσύνην διέπων τὰς θεσπεσίας βίβλους αὐτῷ διὰ τῶν ἐν μέσῳ τὰς ἀγγελίας διακομιζόντων <ἐνεχείρισεν>· καὶ ὃς δολερώτατά πως ἐπικρυψάμενος τὸν νοῦν ἀνίσταται τε ἐκ τῆς καθέδρας καὶ σὺν φόβῳ δῆθεν πολλῷ καὶ σεβάσματι ταῦτα προσποιησάμενος δέχεσθαι καὶ προσκυνήσας προθυμότατα ὥμνυ κατὰ τοῦ λαλήσαντος τὰ ἐν ταῖς ἀγίαις διφθέραις ῥήματα θεοῦ μηδὲν <τῶν> εἰρημένων παρ' αὐτοῦ διαψεύσεσθαι. δέχεται τοιγαροῦν ὁ Σῆθος τοὺς παρ' αὐτοῦ πρέσβεις καὶ ἀποστέλλει εἰς τὴν βασιλίδαν Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ἕως δὲ οἱ τε πρέσβεις τὴν ἐπὶ τὴν βασιλεύουσαν πόλιν ὁδὸν διήνυσαν, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἔμελλε ταῦτα ἀκούσεσθαι, ὁ Χαγάνος ἐν μέσῳ διαμελλήσας οὐδὲν πάσῃ σπουδῇ καὶ πολυχειρίᾳ, συμπάσης αὐτῷ τῆς Ἀβάρων ὡς εἶπεῖν στρατιᾶς συμπονούσης, ἐγεφύρου τὸν ποταμόν, ** θῆναι βουλόμενος πρὶν ἢ ὁ αὐτοκράτωρ αὐτοῦ συννοήσας τὸ βούλευμα διακωλύειν αὐτὸν ἐκ τῶν ἐνόντων ἐπιχειρήσοι. Ὅτι ἀφικομένων τῶν πρέσβεων τῶν Ἀβάρων ἐς τὴν βασιλίδαν καὶ αἰτούντων τὸν αὐτοκράτορα παρασκευάσαι τὰς ναῦς τῷ Χαγάνῳ καὶ τῇ

στρατιᾷ τῶν Ἀβάρων ἐς τὸν Ἰστρον διαβησομένη κατὰ Σκλαυηνῶν (θαρροῦντα γὰρ ἤδη τὸν Χαγάνον ἐς τὴν φιλίαν τὴν αὐτοῦ τὴν γέφυράν τε ἐς τὸν Σάον ἐργάζεσθαι ποταμὸν καὶ βούλεσθαι τοὺς κοινοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ τε καὶ Ῥωμαίων Σκλαυηνοὺς ἐκτρίψαι), ταῦτα ἀπαγγειλάντων, εὐθὺς μὲν τὸ ἐπιχείρημα καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ Χαγάνου διέγνω σαφῶς ὁ αὐτοκράτωρ, ὡς τὴν πόλιν τὸ Σίρμιον ἐξελεῖν βουλόμενος ἐργάζοιτο τὴν γέφυραν ἀποκωλύσαι βουλόμενος τὴν τῶν ἀναγκαίων εἰσκομιδὴν, ὅπως λιμῶ παραστήσοιτο τὴν πόλιν, (οὐ γὰρ ἦν ἀποχρώσας δαπάνας ἐς αὐτὴν προαποθέμενος, τῇ συνεστῶσι πρὸς Ἀβάρους εἰρήνην θαρρῶν) ἀπορῶν δὲ στρατιᾶς, οὗτι λέγω πρὸς τὴν Ἀβάρων δύναμιν ἀντιταζομένης, ἀλλ' οὐδὲ ὀλιγίστης ὅλως ὑπαρχούσης αὐτῷ, πάντων τῶν στρατιωτικῶν καταλόγων ἐς τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον ἐν Ἀρμενίᾳ τε καὶ τῇ μέσῃ τῶν ποταμῶν ἐνησχολημένων, ἀπεπροσποιεῖτο δῆθεν ὡς οὐ συννοήσας τὸ βουλευθὲν τῷ Χαγάνῳ, ἔφασκε δὲ βούλεσθαι μὲν καὶ αὐτὸς κατὰ Σκλαυηνῶν αὐτοὺς χωρῆσαι πολλὰ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας δηλούντων, οὐκ εἶναι δὲ τῆς ἐπιχειρήσεως τὸν καιρὸν Ἀβάροις συμφέροντα, Τούρκων ἤδη περὶ Χερσῶνα ἐστρατοπεδευμένων καὶ ταχεῖαν αἴσθησιν αὐτῶν, ἦν τὸν Ἰστρον διαπεραιωθῶσι, δεξομένων. [20]

31 ἀλλὰ ἐπισχεῖν γὰρ νῦν εἶναι καλὸν αὐτοὺς καὶ ὑπερβαλέσθαι τὴν ἐπιχείρησιν. αὐτὸς δὲ οὐ πολλοῦ χρόνου τὴν διάνοιαν γνώσεσθαι Τούρκων, ὅποι δὴ καὶ τῆς ἐφόδου τὴν ἔννοιαν ἔχοιεν, καὶ ταύτην δῆλιν ποιήσιν τῷ Χαγάνῳ. ταῦτα οὐκ ἔλαθε τὸν Ἀβάρων πρεσβευτὴν ἐξεπίτηδες πρὸς τοῦ βασιλέως συμπεπλασμένα, καὶ ὡς τὸν ἀπὸ Τούρκων αὐτοῖς προβαλλόμενος φόβον ἐφέξειν ἥλπιζε τῆς ἐπινοίας αὐτοῦς. ἔδοξε δ' οὖν πείθεσθαι καὶ συνετίθετο πάντως ἐπισχέσειν τὸν Χαγάνον· ἦν δὲ οὗτος ὁ μάλιστα ἐνάγων αὐτὸν ἀεὶ καὶ παροτρύνων ἐς τὸν κατὰ Ῥωμαίων πόλεμον. καὶ οὗτος μὲν δῶρα ἐφ' οἷς ὑπέσχετο πολλὰ κομισάμενος ἐξώρμησε τῆς βασιλίδος· καὶ συνέβη κατὰ τὴν Ἰλλυριῶν αὐτὸν διοδεύοντα μετὰ τῶν προπεμπόντων ὀλίγων Ῥωμαίων πρὸς τῶν κατατρεχόντων τὴν χώραν Σκλαυηνῶν ἀναιρεθῆναι. οὐ πολλοὶ δὲ διέδραμον ἡμέραι, καὶ παραυτίκα ἕτερος ἦκεν ἐκ τοῦ Χαγάνου σταλεῖς ἐς τὴν βασιλίδαν πρεσβευτής, Σόλαχος τοῦνομα, ὃς εἰσόδου πρὸς βασιλέα τυχὼν φανερώτατα ἤδη καὶ μετὰ γυμνῆς τῆς ἀναιδείας ἔφη ὧδε· ὡς ὁ Σάος μὲν ἤδη διαπέφρακται ποταμὸς γεφυρωθεὶς ἡλίθιον τι νομίζω διαβεβαιουῖσθαι· τὸ γὰρ προδηλότατον ἐν εἰδόσι λέγειν ψόγος τῷ λέγοντι· καὶ οὐδεμία μηχανὴ Ῥωμαίους ἐπαρκέσαι Σιρμίῳ τῇ πόλει, μήτε τροφῆς μήτε μὴν ἐτέρας τινὸς βοηθείας διὰ τοῦ ποταμοῦ τὸ λοιπὸν ἐς αὐτὴν ἐσπλευσομένης, πλην εἰ μὴ τοσαύτη Ῥωμαίων ἀφίκοιτο πληθὺς ὡς δυνάμει καὶ βίᾳ τὴν τε τῶν Ἀβάρων ἀπελάσαι στρατιάν καὶ διαλῦσαι τὴν γέφυραν. χρῆναι γοῦν τὸν αὐτοκράτορα μηδαμῶς ἐκπολεμῶσαι μιᾶς ἔνεκα πόλεως εὐτελοῦς, μᾶλλον δὲ χύτρας, (ταύτη γὰρ αὐτῇ δήπουθεν ἐχρήσατο τῇ λέξει) Ἀβάρους τε καὶ <τὸν> τῶν Ἀβάρων Χαγάνον, ἀλλ' ἐξαγαγόντα σῶους ἅπαντας τοὺς ἐν αὐτῇ στρατιώτας τε καὶ οἰκήτορας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς τῶν φέρεσθαι δυναμένων κτημάτων, παραχωρῆσαι τῷ Χαγάνῳ τῆς πόλεως γυμνῆς τε καὶ ἐρήμου τὸ λοιπὸν καθεστῶσης. [45]

31 (50) δεδοικέναι γὰρ αὐτὸν μὴ νῦν μὲν ταῖς τῆς εἰρήνης ἐμμένειν προσποιοῖντο Ῥωμαῖοι συνθήκαις, μέχρι τὸν κατὰ Περσῶν διάθοιντο πόλεμον, διαθέμενοι δὲ μετέπειτα πανστρατιᾷ κατὰ Ἀβάρων χωρήσοιεν, ἐτοιμότατον ἐπιτείχισμα ταύτην γε δήπου τὴν πόλιν ἔχοντες κατ' αὐτῶν καὶ οὔτε ποταμῷ μεταξὺ μεγίστῳ οὔτε μὴν ἐτέρᾳ τινὶ δυσχωρίᾳ παντελῶς διειργόμενοι. σαφές τε εἶναι καὶ φανερώτατον ὡς οὐκ ἐπὶ καλῷ τῷ Ἀβάρων, εἰρήνης τῷ αὐτοκράτορι πρὸς αὐτοὺς σταθερᾶς συνεστῶσης, τηλικαῦτα περὶ τὴν πόλιν τὸ Σίρμιον ὠκοδομήσατο τεῖχη. χαίρειν μὲν γὰρ ἔφασκε τὸν Χαγάνον καὶ ἐπὶ τοῖς καθ' ἕκαστον ἔτος στελλομένοις αὐτῷ παρὰ βασιλέως δώροις καλὸν γὰρ ὑπάρχειν κτῆμα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ μὲν οὖν ἐσθῆτα σηρικὴν· ἀπάντων δ' οὖν ἀξιοκτητότερον εἶναι τούτων καὶ τιμιώτερον τὴν ψυχὴν, περὶ ἧς φοβούμενον αὐτὸν καὶ ἀναλογιζόμενον, ὡς τὰ πολλὰ τῶν εἰς τὸν φθάσαντα χρόνον κατ' ἐκείνην δήπου τὴν χώραν

ἐπελθόντων ἔθνων τοιούτοις δώροις Ῥωμαῖοι προδηλεύσαντες τέλος ἐς καιρὸν ἐπιθέμενοι πανωλεθρίᾳ διέφθειραν, οὐκ ἀποστήσασθαι τῆς ἐπιχειρήσεως, οὐ δώροις, οὐκ ἐπαγγελίαις, οὐχ ἑτέρῳ τινὶ τῶν πάντων, πρὶν ἂν τὴν πόλιν τὸ Σίρμιον χειρωσάμενος τὴν Σιρμιανὴν ἅπασαν οἰκειώσῃται νῆσον, ἣν δικαιοτάτα καὶ προσήκειν αὐτῷ Γηπαίδων πρότερον κτῆμα γενομένην, αὐτῶν δὲ ὑπὸ Ἀβάρων πολεμηθέντων, ὡς ἐντεῦθεν καὶ τὰ κτήματα κατὰ τὸ εἶκος αὐτῷ μᾶλλον καὶ οὐ Ῥωμαίοις ἀρμόζειν. ταῦτα ἐτάραξε μέν, καὶ τὴν διάνοιαν δεινῶς ὑπὸ τε ὀργῆς καὶ λύπης συνέχεε τοῦ αὐτοκράτορος τοῖς εἰκόσι δέ, ὡς ἐνῆν, λόγοις καὶ αὐτὸς χρησάμενος ἀντέλεξεν ὧδε· ὡς οὔτε δυνάμει καὶ ἀνδρείᾳ χειρὸς οὔτε σοφίᾳ περιῆλθεν ἡμᾶς ὁ Χαγάνος, ἀλλὰ εἰρήνας τε καὶ συνθήκας καὶ θεὸν τὸν ὁμοθέντα καθυβρίσας, παντὶ που δῆλον. πλέον δὲ ὅμως οὐδὲν αὐτῷ τὴν ἀπιστίαν οἶμαι παρέξειν· θᾶττον γὰρ ἂν αὐτῷ μίαν τῶν θυγατέρων κατεγγυήσω, δυοῖν ὑπαρχουσῶν, ἢ τὸ Σίρμιον τὴν πόλιν ἐκὼν παραδώσω. εἰ δέ γε δυνάμει καὶ βίᾳ ταύτην ἐξέλοι, καὶ οὕτω τὸν ὑβρισμένον παρ' αὐτοῦ θεὸν ἔκδικον ἀναμένων αὐτὸς ἡκιστὰ τι καταπροέσθαι τῆς Ῥωμαίων πολιτείας ἐννοηθεῖν ποτέ. ἐπὶ τούτοις τὸν πρεσβευτὴν ἀποπεμψάμενος παρεσκευάζετο ἐκ τῶν ἐνόντων τῇ πόλει ἀμύνειν, στρατιὰν μέν, ὡς ἔφθην εἰρηκῶς, οὐδὲ βραχεῖάν τινα ἔχων, στρατηγούς δὲ καὶ ἡγεμόνας καὶ λοχαγούς στέλλων, τοὺς μὲν διὰ τῆς Ἰλλυριῶν, τοὺς δὲ διὰ Δαλματίας, ὡς ἂν τὴν πόλιν διὰ φρουρᾶς ἔχοιεν. Ὅτι Θεόγνις, ἐπεὶ ἐν Κασίᾳ καὶ Καρβωναρίᾳ ταῖς νήσοις ἐγένετο, λόγων αὐτῷ κινήθέντων περὶ σπονδῶν, προσεδέξατο. ^[85]

³² παραγενομένου τε τοῦ Βαιανοῦ καὶ τοῦ ἵππου ἀποβεβηκότος, τεθείσης οἱ καθέδρας χρυσῆς ἐνιζάνει αὐτοῦ, ἐκ δύο λινῶν ὑφασμάτων σκευασθείσης αὐτῷ ὥσπερ καλύβης τινός. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὥσπερ ἄντ' ἐρύματος πρὸ τῶν στέρνων αὐτῷ καὶ τοῦ προσώπου προυβάλλοντο θυρεοὺς διὰ τὸ μὴ ἐκτοξεῦσαι Ῥωμαίους τυχόν οὕτω δὴ ἀθρόον ἐς αὐτόν. ἀτὰρ οἱ γε ἀμφὶ Θεόγνιν παραγενόμενοι βραχύ τε ἀφεστῶτες τοῦ χωρίου, ἵνα ὁ Βαιανὸς ἐφεζόμενος ᾦν, διελέγοντο, ἐρμηνέων Οὐννων τὰς πύστεις διασαφηνιζόντων, περὶ σπονδῶν. καὶ ὁ μὲν Βαιανὸς ἔφασκε δεῖν ὑπείκειν οἱ Ῥωμαίους ἀμαχητὶ τοῦ Σιρμίου, οἷα δὴ τὸ λοιπὸν μηδεμιᾶς ὑπολελειμμένης μηχανῆς ἐς τὸ μὴ ἀλῶναι τὸ ἄστυ· πρὸς τῷ καὶ χῆται τῶν ἀναγκαίων θᾶττον ὑποβληθήσεται, τοῦτο μὲν ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν κεκωλυμένης αὐτῇ τῆς σιτοπομπίας, τοῦτο δὲ καὶ τῆς τῶν Ἀβάρων δυνάμεως τῷ πολέμῳ μὴ ὑποχαλώσης, ἄχρις οὔ ὑποχείριον ποιήσονται τὴν πόλιν. προυβάλλετο δὲ καὶ τινα εὐπρόσωπον αἰτίαν τοῦ ἱμείρειν δεσπόσαι τοῦ ἄστεος, διὰ τὸ μὴ αὐτομόλους ἐκ τῆς Ἀβαρικῆς στρατιᾶς, ἀγχιθύρου οὔσης τῆς πόλεως, ἑαυτοὺς ἐνδιδόναι Ῥωμαίοις. τούτων οἱ διειλεγμένων, ἀντεῖπε Θεόγνις ὡς πρῶτον μὲν οὐδὲ αὐτὸς ἐνδώσει τῷ πολέμῳ πρότερον ἢ τὸ Ἀβαρικὸν ἐνδοῦναι, ἄλλως τε μὴ ἐλπίζειν τὸν Βαιανὸν τοιούτους εὐρήσειν Ῥωμαίους ὁποίους καὶ βούλεται. ταῦτα αὐτῶν καὶ τὰ τοιαῦτα ἀποφηναμένων καὶ ξυμφωνησάντων οὐδαμῶς πρὸς εἰρήνην, διαρρήδην Θεόγνις ἀπειρηκῶς τῶν σπονδῶν ἔφη ὡς τὸν Βαιανὸν ἀναχωρεῖν τε αὐτόν καὶ πρὸς πολέμου παράταξιν ἐξοπλίζεσθαι, ἅτε αὖριον καὶ οὐκ ἐς ἀναβολὴν ἀναρρήξοντος αὐτοῦ τὴν μάχην. ἐπὶ τούτοις ἀπηλλάγησαν. ^[25]